

בשמיר

גליון 130

26.05.2024

י"ח באייר תשפ"ד

אולי עוד (ה)קיץ ניפגש..

גליון מאי 23

צילום: יעל קמחי אוראל

תוכן העניינים

פינת הטבע של עירית / עירית שני

עמוד 16

שירים / נימי קודלש

עמוד 17

מיומנה של רכזת הגיל השלישי /

איריס פינקו-סרף

עמוד 18

ריאיון עבודה: מעין שמואל

עמוד 20

בגינה שלי : הגינה של חביאר

שטרנפלד

עמוד 22

לוחות הרקמה / נעמה אבני-בייפוס

עמוד 24

פינת בעלי מלאכה: אדם חלפי /

יעל קמחי אוראל

עמוד 25

שולחן עורכות

עמוד 4

דו"ח מנהל הקהילה / עובד בן זאב

עמוד 4

נפרדים מפריקה

עמוד 6

ג'ורג' לוי וסיפור משפחתו

/ נעמה אבני-בייפוס

עמוד 8

פרוטוקולים של הנהלת הקהילה

עמוד 13

כאז כן עתה / ניר יהודאי

עמוד 13

פורום מגן עוטף / גלעד יהודאי

עמוד 14

החודש לפני.../ מרית רונן

עמוד 26

מהמטבח שלי / רות בן זאב

עמוד 27

החידון של גדעון / גדעון ורדי

עמוד 28

כאן בונים / נטע שפיגלר

עמוד 28

הודעה מהמועצה - מחזור

עמוד 29

יום הזכרון / אילן קרן צור

עמוד 30

נזכור - נפטרו בחודש מאי

עמוד 31

בשמיר

עורכות: נעמה אבני-בייפוס ומירב גרץ-רונן.

מעצבת: יעל קמחי-אוראל.

מדורים קבועים: עירית שני, רות בן-זאב, איריס פינקו-סרף, גדעון ורדי, ניר יהודאי, נמרוד קודלש.

שולחן עורכות

אז מה נשאר? לא הרבה... ובכל זאת - העלון שבידיכם מלא בדברים טובים ומעניינים. לא מעט קורה פה, בקיבוצנו הקטן, ואין לך אדם שאין לו סיפור מאחוריו. כמה טוב שיש רבים הכותבים כאן ומספרים על עצמם ועל דברים גדולים וקטנים שבהם הם שותפים! בגיליון זה אנחנו חונכים גם מדור חדש - פינת בעלי מלאכה, מדור מצולם של יעל קמחי-אוראל היוצאת לראות בעלי מלאכות שונות בקיבוץ ומצלמת אותם בפעולה. הפעם מתארח במדור אדם חלפי, ובעקבותיו נקווה שיבואו עוד יוצרים ובעלי מקצוע הפועלים בינו. המעוניינים להופיע במדור מוזמנים לפנות ליעל. שיהיה לנו קיץ רגוע ככל האפשר. שלכם, מירב

נעמה, הכותבת המיומנת של "שולחן העורכות" שלנו, הרחיקה נדוד לארצות הברית, שאותה היא תחרוש הפעם מקצה לקצה. בשם המערכת אני מאחלת לה ולשותפיה למסע שהוא יהיה נפלא, ואשתדל למלא את חסרונה כאן, בדברים הפותחים את העלון. הפעם לא אכתוב על המלחמה - רבים עושים זאת טוב ממני; לא אכתוב גם על הקיץ המסתער ועל הברחשים המעיקים: במילותיו של אלתרמן - הם עושים זאת בעצמם יפה מאיתנו; לא אתייחס לשאלה כבדת המשקל של פתיחת הבריכה - גם היא יש לה באי כוח טובים ממני, ואפילו לא לחזרתם המשמחת של ילדי הגיל הרך לבתי הילדים ששופצו ומוגנו, שעליה יספר כאן עובד.

לחילינו שהשתחררו מאז פרץ המלחמה

גלי אהרון, אורי בוגלן, מאיה בן דוד, תומר גילדר, אורי יניב, מאיה

כורידן, גלי סרף, טארה קדמון ואלה שמואל

ברכות חמות לרגל שחרורכם, ובהצלחה בכל אשר תפנו

ברכה מיוחדת לגלי אהרון, שמיד אחר שחרורו גויס לאו"ם והוא

משרת בהם עד היום. שמור על עצמך!

לחילינו שהתגייסו מאז פרץ המלחמה

מיקה אמאדו, יהב טריגר, מעין כהנא

מאחלים לכם שירת מספק ומעניין

שמרו על עצמכם!

מכל בית שמיר

דו"ח מנהל הקהילה / עובד בן זאב

רטרוספקטיבה

לזמן יש תכונה מוזרה: הוא יודע להימתח ולהתכווץ כרצונו. שבעה וחצי חודשים עברו מאז אותה שבת שחורה. מצד אחד נדמה שזה היה רק אתמול בבוקר, אבל מצד שני נדמה שזה היה לפני חיים שלמים. איפה אנחנו היום, ואיפה היינו לפני אותה שבת.

כנראה שהבוקר של ה-7 באוקטובר 2023, כמו רצח רבין או נפילת מגדלי התאומים, יהיה לעד רגע שכל אחד מאיתנו יזכור איפה הוא היה בו ומה עשה. אני, לדוגמה, ישנתי. בשעה 7:42 הטלפון צלצל ובצד השני של הקו שאל אותי חבר קיבוץ אם אני צריך עזרה. הודיתי לו בנימוס ואמרתי שאני מסתדר מצוין לבד עם שינה בשבת בבוקר. "אין לך מושג מה קורה, אה?" הוא שאל. "תפתח טלוויזיה ודבר איתי אחר כך". וזהו - מאותו רגע הכל השתנה.

מדהים כמה דברים קרו מאז, אפילו בפריזמה הצרה שלנו, פה בשמיר. ההתגייסות מהרגע הראשון של הצח"י; רגעי החרדה של ההתחלה (שלוו בפחד מחדירת כוח רדואן לגליל); ההמלצה של ראש המועצה (שגם אנחנו אימצנו) לצאת משמיר ולעבור למקום בטוח יותר (בכוכמת הבדיעבד אנחנו יודעים שלא היה בכך צורך); הקמת "ההיאחזות" בכפר הנופש בהאון (אי אפשר לשכוח את היום השלישי במקום, כשבאמצע הלילה התברר שאין במקום שמירה חמושה...); ימים שבהם 80% מאנשי שמיר נמצאו מחוץ לקיבוץ; ההתמקמות של חלק מהמשפחות הצעירות בעמק יזרעאל והקמת מערכת חינוך חלופית בגבעת אלה; הקמה של מערך לימוד יישובי בשמיר (מירי מירון ה-א-ל-ו-פ-ה שפתרה כל צורך שעלה מהיום הראשון ועד עכשיו); מפגש קהילתי ראשון בבית גבריאל ואחריו חג הקיבוץ ברמת יוחנן; מיגוניות שצצו פה כפטריות אחרי הגשם; קליטה בשמיר של עוד ועוד משפחות שהחלו לחזור, לצד התאמות אד-הוק של מערכות החינוך במרחבים המוגנים; קידום מהלך מיגון נרחב ועוד ועוד ועוד...

מבחינתי האישית, נראה שהביטוי "קבלת החלטות בתנאי אי ודאות" יכול איכשהו לתאר את התקופה הזו. ובכלל - ניהול קהילה בחודשים הללו הוא ללא ספק אירוע מאתגר, בלשון המעטה. בעוד כמה חודשים אחגוג שלוש שנים כמנהל קהילה בשמיר, ובמבט מהצד נדמה שהאירועים שעברו עלינו בזמן הזה יכולים למלא שלושה עשורים - גל ענק של קורונה (בשיא היו לנו

99 מאומתים בו-זמנית, זוכרים? ממש כמספר הבלונים האדומים בלהיט הבלתי נשכח של Nena); הדיונים וההחלטה על מכירת חלקנו בחברת "שמיר אופטיקה"; ניסיון להפיכה משטרית והפגנות ששטפו את המדינה, ועכשיו ... המלחמה. לא יודע להגיד על הקדנציה הזו אם היא קלה או קשה לניהול קהילה, מה שבטוח - משעממת היא לא.

ענייני דיומא

בין לבין, לא מעט דברים "רגילים" קורים בקיבוץ, ואין מתאים מעלון הקיבוץ לשתף בהם (אם לא פה, אז איפה??).

כמו שרובכם יודעים, בחודשי המלחמה הראשונים "השתלטו" מסגרות החינוך של הגיל הרך על המקלטים העיליים. חשוב להזכיר, למי שלא חווה זאת על בשרו, שהעבודה במרחבים הללו רחוקה מלהיות אידיאלית (במיוחד כשחוץ ממך יש בהם 35 ילדים...). כדי להוריד מהעומס, ובניסיון לחזור ככל האפשר לשגרה, בוצעו בפברואר-מרץ עבודות מיגון בגנון גפן (עיבוי קירות חדר הביטחון והפיכתו למס"ד תקני) ובגן רימון (חיבור המבנה ישירות למקלט). בתום העבודות יכולנו להחזיר את הילדים לבתים ולחזור ולהפעיל את מערכת החינוך של הגיל הרך בשעות הסטנדרטיות (ובכך גם לאפשר להורים לחזור לעבודה לאורך כל היום). במקביל אלינו גם המדינה החליטה לעשות מעשה. לפני כמה ימים נערך במקום סיור של פיקוד העורף, משרד הביטחון והמועצה האזורית, לצורך תחילת תכנון של מס"דים צמודים לכל אחד ממבני הגיל הרך. אם הכל ילך כמו שצריך, בעוד כמה חודשים יוקמו המבנים על חשבון המדינה. אבל עוד חזון למועד, או כמו שאמרו חז"ל - "אל תגיד הופ לפני שקפצת" (יש מצב שזה סתם פתגם רוסי, אבל חבל להיות קטנוניים).

במקביל, התחלנו לתכנן מרחבים מוגנים גדולים יותר שימוקמו האחד צמוד לגן רימון והשני בין חצב לשיבולת. בעתיד הם יתנו מענה טוב לילדי הגן ולכיתות א'-ו', וכמובן שיוכלו לשמש גם את הקהילה כולה בימי שלום ובימים פחות שקטים (לכו תדעו, אולי יהיו עוד מלחמות בעתיד). בנוסף, בזמן הקרוב נתחיל בפרויקט גדול ממדים של מיגון בתי המעבר בקיבוץ. מדובר במספר גדול של בתים, ובלא מעט כסף, אבל אנחנו רואים חשיבות גדולה במהלך הזה, שאושר במזכירות הרחבה.

ולפני סיום, **last but not least** - האחת והיחידה, זו שאי אפשר לעבור את הקיץ בלעדיה - בריכת השחייה: לאורך השנים הבריכה היא אבן שואבת לכלל הקהילה, אבל כמו שכולכם יודעים - עונת הרחצה הגיעה והבריכה טרם נפתחה, מטעמי ביטחון. רק כדי להסיר ספק, גם זמיר וגם אני מודעים לחשיבות הגדולה של הבריכה לאוכלוסיית שמיר (למרות שרק 50% מבין שנינו נוהגים לפקוד את המקום). אמנם בשלב הזה היא עוד לא פתוחה, אבל כפי שפרסמנו - אנחנו נפגשים מדי שבועיים וממשיכים לבחון את המצב ואת הסיכונים הביטחוניים הכרוכים בפתיחתה. כנראה שגם בנושא זה עוד לא נאמרה המילה האחרונה.

אני מאחל לכולנו שנדע ליהנות ממה שיש, שנשתדל לא לקחת יותר מדי ללב ושנזכור שבחיים הכל זה פרופורציות. מעבר לכך, אמן שיחזרו השקט והביטחון לגליל ולמדינה כולה, ושהמלחמה הארורה תהיה מאחורינו.

שיפוץ השרותים בפאב. צילום: עדי להב

ואם כבר הזכרנו את שיבולת, אז השיפוץ של בית הילדים (הבית המיתולוגי של קבוצת חבצלת, אם מישהו לא זוכר איפה זה) אוטוטו מסתיים. התמזל מזלם של ילדי תלתון מגו (כיתות ד'-ו'), והם יחנכו את המבנה המשופץ עם תחילת שנת הלימודים הבאה. על תכנון השיפוץ הייתה אחראית עדי להב, שגם מלווה את הפרויקט. היום הבית נראה כמו חדש, ולגמרי שווה להציץ פנימה.

ואם בשיפוצים עסקינן - השירותים של הפאב עוברים בימים אלה שיפוץ לצורך הנגשתם לבעלי מוגבלויות, ועל הדרך זוכים במתיחת פנים ושדרוג. למי שעוד לא זכה להכיר (או שבמקרה לא יצא לו להגיע) - בית הקפה הקהילתי שלנו, שפועל במבנה הפאב, הפך בתקופה האחרונה מקום מפגש לקהל הרחב. המקום פתוח שלוש פעמים בשבוע (ימים ב', ד' ושישי בשעות 09:00-12:00), ורבים מחברי הקהילה פוקדים אותו. המקום מזמין, הצוות מאיר פנים, הקפה טעים, ופשוט תענוג להגיע. מוזמנים בחום!

לאחר ששירתה אותנו נאמנה במשך כ-30 שנה, בימים האחרונים הוחלפה מכונת שטיפת הכלים בחדר האוכל במכונה חדשה. יכול להיות שהסועד הממוצע לא יחוש בשינוי, אבל המכונה החדשה לא רק תפעל טוב יותר אלא גם תחסוך במים ואנרגיה. מדובר בהשקעה שתחזיר את עצמה בתוך כמה שנים. בשעה טובה!

למי שאיכשהו פספס, בתקופה האחרונה היו בשמיר חילופי גברי בכמה תפקידים מרכזיים:

- עם תחילת המלחמה סיים נמרוד רונן את תפקידו כמקשר החיילים והצעירים, ושי שפיגלר לקח על עצמו את האחריות על החיילים. במקביל אנחנו ממשיכים לחפש מי שייקח על עצמו את התפקיד החשוב של מקשר הצעירים אחרי הצבא (התפקיד מעניין אתכם? מוזמנים ליצור קשר עם קרן בראליה, מנהלת משאבי האנוש, או איתי).
- ממש בימים אלה, ואחר ארבע שנים מלאות סיפוק, סיימה את עבודתה בשמיר אורית לשם, מנהלת אגף הבריאות והרווחה. את אורית מחליפה חן ולדמן, שהייתה עד לאחרונה מנהלת הרווחה בקיבוץ אילת השחר.
- הדס גרינפלד, מנהלת החינוך הבלתי פורמלי, מסיימת אף היא את תפקידה, והיא תוחלף במהלך יוני על ידי אביטל יהודאי, שחוזר לעבוד בשמיר ולהשקיע את מלוא מרצו בתחום החינוך.

זה המקום להודות לכל המסיימים והמסיימות, ולאחל הצלחה לכל ממלאי התפקידים החדשים.

הספד מטעם הקיבוץ

אנו עומדים כאן היום, ליד קברו של פרויקה, כדי להספידו ולספר על חייו העשירים עמנו בשמיר. למרות שידענו כי מחלתו גוברת ושלא לעולם חוסן - בכל זאת מוזר ועצוב לחשוב על הקיבוץ ללא דמותו המיוחדת והחכמה.

פרויקה נולד להוריו, חיים ושושנה נדלמן, ב-30 בדצמבר 1939, בתל אביב. הייתה לו ילדות מאושרת, קציר שרובה היה אז חול ופרדסים. כשהיא ציינה מאה שנים להיווסדה, הוא סיפר מזיכרונותיו: "בכיכר מסריק היה נטוע כרם גפנים גדול, שהגיע עד לכיכר רבין של היום. סוכת השומר עמדה במרכז הכרם ... כל הרחובות היו רק חול וחול ובחצרות הסתובבו תנים. אנו הילדים פחדנו מהיללות בלילות, אך במשך היום התגנבנו כשועלים אל הכרם וטעמנו מהפרי".

פרויקה הצטרף עם חבריו לתנועת השומר הצעיר, ושמר עמם על קשר גם כשיצא ללמוד בבית הספר החקלאי כדורי. בתום הלימודים הצטרפה קבוצתו לגרעין הראשון של חניכי התנועה ילידי הארץ שהשלים את שמיר ב-1957 - גרעין "תמיר", שהביא לכאן רוח חדשה ורעננה וביסס פה מה שנקרא אז "חטיבה צעירה" תוססת ופעילה. כבר אז ניכרו בו הסקרנות והרצון לרכוש דעת, יחד עם עניין גדול בתופעה הנקראת קיבוץ ורצון רב לתרום לו ולתנועה. עוד בהיותו חבר צעיר בשמיר, בראשית שנות השישים, הוא גויס לפעילות פוליטית במפ"ם והיה פעיל ביישובי האזור. הוא התעניין במיוחד ביחסים עם שכנינו הערבים, במדינה ומחוץ לה, והתעניינות זו הובילה אותו

ללימוד הנושא ולפעילות ארוכת שנים בחברה הערבית בארץ. לכל אורך חייו דאג מאוד לחלשים, והיה אוסף מזון ובגדים עבורם, ואפילו משחרר ממעצר כשהיה צורך. פרויקה ומאיה הם מחברי גרעין "תמיר" שבחרו להישאר בשמיר. פה נולדו להם נטע, גלית ואהוד, ופרויקה - שעבד אז בענפי החקלאות וריכז את המטע, יצא ללימודי מזרחנות באוניברסיטת תל אביב, שהופסקו כשנבחר שוב לתפקיד בקיבוץ. בהמשך הוא היה מורה ורכז פדגוגי בעינות ירדן, ואחר כך ניהל את המכון למזרחנות בגבעת חביבה וקידם אותו מאד. בין לבין נקרא שוב ושוב לפעילות במפ"ם ובקיבוץ הארצי.

לפרויקה היו תחומי עניין רבים ומגוונים. הוא היה איש משכיל, אוהב ספר, אמנות ורוח, שאהב מאד לחלוק את ידיעותיו עם אחרים וללמוד גם על הנעשה בעולם. בספריה שמרו לו תמיד את ספרי העיון ה"כבדים" - היסטוריה, ספרות, פילוסופיה, מחשבת העולם - שאליהם היה שב וחוזר. הוא היה אדם רב-פנים, שכל ניסיון לאפיין אותו במילים ספורות נדון בהכרח לכישלון. בגיל צעיר נבחר למזכיר הקיבוץ, ואחר כך עוד פעם. היה חבר בוועדות רבות, ערך את עלון הקיבוץ והיה הרוח החיה באירועי תרבות - בכתיבה, עריכה או הנחיה. בעטו הקל כתב שירים, מקאמות, פיליטונים ומאמרים בעלונים הקיבוץ ובבמות אחרות, וכן הספדים יפים ופיוטיים על חברים שהלכו לעולמם.

פרויקה אהב את ילדי הקיבוץ, והם אהבו אותו. תמיד היה לו זמן לשיחה והתבדחות איתם, והוא התעניין במה

פרויקה בשדות כותנה

פרויקה ומוטלה בערב שעשועי תיאטרון 1976. צילם: יהודה שנהר

זורק מבט לאחור, מבחין במבטים הקוראים לעזרה, מסיר את תרמילו, יורד מן הגדר ומעביר את חבריו, אחד אחת אל מעבר לה. גם זה היה פרויקה.

פיסת הזיכרון השלישית: עברו שנים, הגענו לבירורי סמלי הבוגרים. פרויקה בא מ"כדורי" והסביר שהוא אינו חפץ בסמל, "כי אתם אינכם מכירים אותי, אינכם יכולים לקיים דיונים עלי, לא הייתי כאן בשנים האחרונות".

הגענו לקיבוץ, שבו אנו חיים שנים רבות. השנים בקיבוץ לא היו קלות לפרויקה. הוא מילא תפקידים לא מעטים במשק ובחברה, רכז ענף המטע, מזכיר, רכז פדגוגי במוסד החינוכי, אך אי-פשרנותו וחתירתו לאותה "אמת" היו בעוכריו. לא תמיד זכתה פעילותו להערכה, וקמו לו לא מעט מתנגדים ויריבים.

אפשר שהארכתי בפרטים ואתכם הסליחה. יש לזכור, חיינו עם האיש כאן 65 שנים. ובכל זאת אוסיף זאת: פרשת השבוע לשבוע זה היא "אחרי מות", והנה אני, חברו של פרויקה, עומד לפניכם ואומר דברים לזכרו. שנים רבות הלכנו באותם שבילים, נתקלנו באותן אבני נגף, האמנו באותם ערכים ונאבקנו יחד למענם. לא תמיד הסכמנו. היו בינינו, בפרט בשנים האחרונות, מחלוקות קשות שלא כאן המקום לפרטן.

רציתי לומר שאבד לי חבר, ובמבט מצועף לאחור אראה תמיד נער בהיר שיער וכחול עיניים שתוכו כברו. חיי בלעדיו יהיו עצובים יותר.

מה נאמר למשפחתו, והרי הם יודעים שאבד להם בעל, אב וסב אוהב. איש של בינה ודעת שאהב לחקור עולם של טבע וחברה. מי ייתן וידעו ללכת לאורו.

מוטלה

שקורה להם ובחוויות הילדות והנעורים שלהם. הדור הצעיר תמיד הכיר אותו ושמר לו אמונים. נכדיו שלו אינם מתגוררים בשמיר, ברובם, אבל ב-2009 הצטרפה למשפחה בקיבוץ הנכדה גיא, בתה של גלית, שאיתה היה לו קשר קרוב ומיוחד.

רבים מהחברים הצעירים יותר בשמיר זוכרים היום רק את פרויקה המבוגר, כשכבר היה חולה ופחות פעיל. אך מי שהכיר אותו בימיו הטובים יודע עד כמה היה ברוך כישרונות, מעורב ומעורה בקיבוץ. גם כשחלה הוא לא ויתר על תחומי העניין שלו ועל ביטוי אישי שלהם, כולל הגינה הגדולה שמאחורי ביתו - חלקה גן פורח, חלקה חצר גרוטאות, חלקה במה ליצירות שנוצרו מפריטים שנזרקו על ידי אחרים - וכולה ביחד שיר הלל וביטוי לדמיון פורה ויצירתיות מתפרצת.

בשנים האחרונות ראינו איך גופו החסון של פרויקה שח, איך כוחו הולך ודל ואיך נחלש המרץ המפורסם שלו. אך רוחו הטובה, אף שהאפירה מעט, לא עזבה אותו עד שלא היה יכול יותר. נזכור את ימיו הארוכים והטובים, עם הבלורית, האופניים, הפעלתנות, הסקרנות התמידית ואהבת האדם. יחד עם מאיה, נטע, גלית ואהוד, הנכדים וכל בני המשפחה, אנו אבלים על הליכתו מאיתנו. יהי זכרו ברוך.

לפרויקה

פרויקה היה איש חקרן. אפיינה אותו חתירה עקשנית ללא פשרות לאיזו אמת מוצקה, אובייקטיבית. כך בעשייה חברתית וכך בפעילות פוליטית. למותר לציין שאנו יודעים שאמת זו חמקמקה להחריד. גם פרויקה ידע זאת, אך המשיך כל חייו "לחזר" אחרי אמת כזו, שלא אחת השיבה את פניו ריקם, וכמו אוהבים נכזבים הטמיעו אכזבות אלה גם בחייו מרירות.

בהקשר זה יש לציין בראש ובראשונה את עמדותיו הפוליטיות באשר לסכסוך היהודי-ערבי, עמדות רדיקליות קיצוניות שהביאו לריחוק מהקונסנזוס הקיבוצי, מהלך שוודאי הכאיב לו אך לא פגע בדבקותו בערכיו ובחתירתו ל"אמת" שבה האמין.

אך אני לא באתי לפרוס כאן משנה פוליטית. באתי לְכַפּוֹת חבר. להעלות כמה פיסות זיכרון שיזרקו אור על האיש. הזיכרונות אולי בנאליים, אך כיום הם נשקפים לי באור יקרות.

הזיכרון הראשון - אנחנו יושבים במעגל בפעולה תנועתית ושרים שירים, רובם רוסיים, ובהם שירי הלל ללנין וסטלין. פרויקה שותק, וכשאני שואל "למה?" הוא עונה - סטלין רוצח ואני לא מעריץ רוצחים. וזאת אומר ילד בן 12.

הזיכרון השני הוא מטיול לכרמל. אנחנו מנסים לחצות גדר אבן גבוהה ומתקשים מאוד, והנה אחד מהחניכים

לאחרונה, נולדה בעיר קופנהגן שבגרמניה, וג'ורג' למד על סיפורה וסיפור משפחתה רק שנים אחר כך. איך זה קרה? כאמור, הוא עלה ארצה בגיל 20 כשבידו אותו הפתק הנושא את פרטי אבותיו בזעיר אנפין. וכאן צריך לקפוץ קדימה בזמן: אחרי 40 שנה בשמיר, כשג'ורג' עומד בפני פרישה מעבודתו בשלא"ג ומתכנן את משימותיו לפנסיה, הוא נרשם לאתר עצי המשפחה MyHeritage באינטרנט. הוא חזר לפתק הקטן שברשותו, ועל בסיס הפרטים שהיו בו בנה לעצמו אילן יוחסין קטן באתר, בעיקר לצורך תיעוד והנצחה. מכאן התחילה הרפתקה: לא עברו יומיים ולתיבת המייל שלו הגיע מכתב: שלום ג'ורג', שמי שרון מין, אני פרופסורית להיסטוריה באוניברסיטת ונקובר בקנדה וחוקרת את ההיסטוריה של היהודים בעיירות מרכז גרמניה. אחת מהערים הללו היא קופנהגן, העיר שבה נולדה אמך אדית. רציתי לשאול האם תיאות לשתף פרטים עליה ועל משפחתה. לאן היגרה המשפחה? כמה ילדים ונכדים יש לה? וכו'. ג'ורג' הסכים מיד, וגם שיתף את המידע עם אחיו הגדול המתגורר בנתניה ועם אחותו הצעירה המתגוררת בארגנטינה. אח נוסף נפטר מסרטן.

מכאן התחילו המחקר והתגליות. ג'ורג' שמר אצלו את הדרכון של אימו, הנושא עליו את חותמת צלב הקרס, ובו תאריך היציאה שלה מגרמניה וכניסתה לארגנטינה. אחיו היה ה"אוצר המשפחתי", ואצלו נשמרו מסמכים רבים. הכול נאסף ונשלח לשרון מין, ואחרי שהיא קיבלה את המידע היא התקשרה לג'ורג' וסיפרה לו על אישה בשם גבי שולר (אגב, שתיהן לא-יהודיות), מזכירה בבית ספר תיכון בקופנהגן, החוקרת באופן פרטי את תולדות העיר ומתרכזת בקורותיהם של יהודיה. מסתבר שלקופנהגן יש מקום חשוב בהיסטוריה הגרמנית: אדולף היטלר חיבב אותה מאד וביקר בה פעמים רבות. כבר בשנות העשרים המוקדמות, כשהקים את התנועה הנאצית במינכן, הוא אסף לו מעריצים בעיירה. יהודי המקום היו עדים להתרחבות המפלגה הנאצית בו באותן שנים, כשב-1929 היא זכתה ברוב במועצת העיר. ב-1931 הייתה קופנהגן לעיר הראשונה בגרמניה שבה נבחר ראש עיר מהמפלגה הנאצית, שנתיים לפני עלייתה לשלטון בגרמניה כולה והקמת הרייך השלישי. גבי שולר קיבלה משרון מין את המידע והמסמכים ששלחו ג'ורג' ואחיו, ומאחר שהיא מתעניינת באנשים עצמם ובהיסטוריות

תאמינו או לא, ג'ורג' חי בשמיר כבר ארבעים וחמש שנה! ומסתבר גם שיש לו סיפור לספר, אלא שלא רק על עצמו - יותר על משפחתו ועל עברה. לפני כמה חודשים הוקרנה בערוץ טלוויזיה גרמני כתבת תחקיר על משפחת אמו של ג'ורג'. חלקכם זכה לפגוש את צוות הצילום שתיעד גם פה, בשמיר, כחלק מאותה כתבה. קבעתי עם ג'ורג' להיפגש ולשמע על הסיפור, ולא ידעתי שהוא יהיה כל כך מרתק. הנה מה ששמעתי ורשמתי.

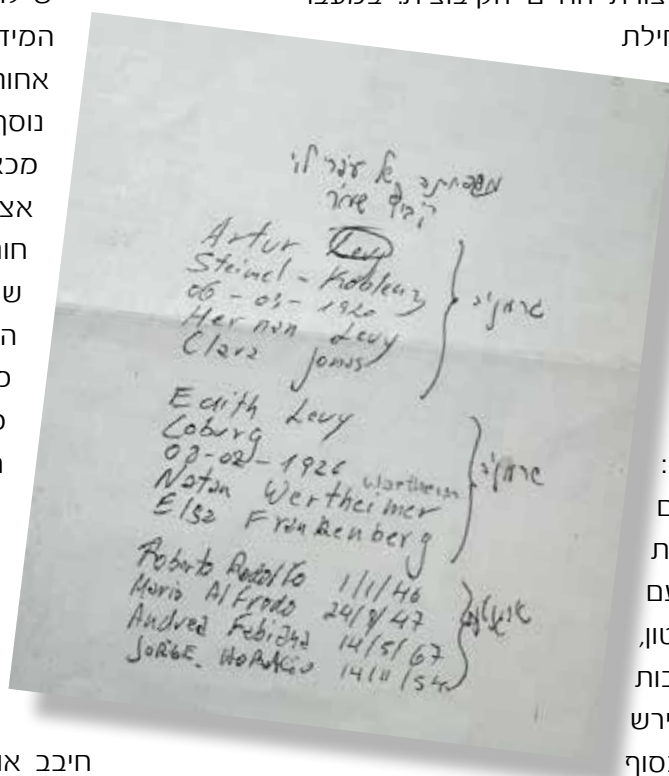
ג'ורג' נולד וגדל בארגנטינה, ועלה לארץ בדצמבר 1974. כשנפרד ממשפחתו לקח אתו פיסת נייר קטנה ועליה רשימת שמות, מקומות ותאריכי הלידה של הוריו וסביו. לדבריו אינו יודע להסביר למה עשה זאת, אבל הסיבה תתגלה לו שנים לאחר מכן. את צעדיו הראשונים עשה באולפן לעברית בנתניה, ואף נרשם ללימודי חינוך גופני במכון וינגייט. הוא ידע שהוא רוצה לחיות בקיבוץ, כי שנה קודם לכן, ב-1973, ביקר בארץ עם קבוצת נוער מארגנטינה ועבד בחקלאות בקיבוץ זיקים. הניסיון הזה נטע בו את האהבה לצורת החיים הקיבוצית. במעבר שבין סיום האולפן לתחילת

הלימודים הוא נעזר בסוכנות היהודית, שמצאה לו עבודה בשמיר בקטיף תפוחי עץ ואגסים. כך נוצר הקשר הראשון עם הקיבוץ.

ההורים והסבים

נחזור אל הוריו של ג'ורג': שניהם ברחו בנעוריהם לארגנטינה מעיירות שונות בגרמניה, עם עליית הנאצים לשלטון, ונפגשו באחת מהמושבות החקלאיות שהברון הירש הקים בארגנטינה בסוף

המאה ה-19 למען יהודים מהפרעות במזרח אירופה. אבא של ג'ורג', ארתור, נולד בגרמניה בעיר קופנהגן. כשפרצה מלחמת העולם השנייה הוא למד בפנימייה חקלאית בהולנד, והיה אמור לעלות לישראל, לכפר יחזקאל. ואולם, האפשרות היחידה להציל את משפחתו הייתה להוציא לכולה אשרה ולעבור לארגנטינה לעבוד בחקלאות. בגיל 17 הוא הגיע לארגנטינה, ומיד אחריו באה משפחתו. אימו של ג'ורג', אדית, שהיא נושא הכתבה ששודרה

תמונה עם תלמידי הפרוייקט

ההגירה של היהודים מהאזור, היא החלה לחבר את השמות לזמנים, לאירועים ולמקומות בעיר. ממנה למד ג'ורג' שעם עליית הנאצים התגוררו בעיר סבו וסבתו אלזה ונתן ורטהיימר (שם הנעורים של אימו), בתם אדית, שהייתה נערה צעירה מאד, וגם הסבתא-רבנית מָטָה, אמה של אלזה. לסבתא אלזה היה אח בשם ארתור שלחם במלחמת העולם הראשונה במסגרת הצבא הגרמני, נהרג ונחשב לגיבור מלחמה. הוא קבור בעיר, ועל מצבתו רשומים עוד שישה שמות של חיילים יהודים שנהרגו באותה מלחמה. לאחר נופלו החל מצבה הנפשי של אמו, סבתא-רבנתא מטה, להידרדר, ולבסוף היא אושפזה במוסד לתשושי נפש. במקרה או שלא במקרה, באותו מקום אושפזה גם סבתא-רבנתא של גבי שולר. שתייה נרצחו יחד עם כל חוסי המוסד ב-20 בספטמבר 1940, בפעולה שהייתה חלק מה- **Euthanasia** - "סיוע למוות", התפיסה הנאצית שראתה במי שאינו כשיר במאת האחוזים - נטל על העם ואדם חסר זכות קיום. החוסים - יהודים ולא-יהודים - נלקחו לטירת הרטהיים שבאוסטריה, שהייתה אחד ממרכזי הרצח של התוכנית,

והומתו בתאי הגזים שהוקמו בה. אחרי נפילתו של ארתור נקלעה המשפחה לקשיים כלכליים: הסבתא-רבנתא אושפזה והסבא-רבא נפטרו, ובעיר נותרו הסבים אֶלְזָה ונתן והילדה אדית. אחרי עליית הנאצים לשלטון הלך מצב היהודים והחמיר. שוטרים חיפשו את נתן, שהיה סוחר בקר, בבית, אך למרבה המזל הוא היה מחוץ לעיר. אדית נאלצה לעבור ללמוד במרכז יהודי ששימש כבית כנסת והפך גם לבית ספר לילדים יהודים. יום אחד בתחילת 1938, כשהיא הייתה כבת 12, ישבו בני המשפחה על ספסל במרכז העיר. אדם שעבר שם צעק עליהם "לכו מפה יהודים חרא", וירק לעברם. באותו יום החליטו נתן ואלזה לעזוב את גרמניה, ובפברואר 1938 יצאה המשפחה מהמדינה ועברה לארגנטינה, לאחת מהחוות שהקים הברון הירש ושגשגו מאד באותן שנים. את אמה של אלזה, מטה, נאלצו להשאיר מאחור לגורלה המר. אלזה השאירה בעבורה במוסד 12 מכתבים, שיוקראו לה אחד בכל חודש.

יד המקרה, המלווה את ג'ורג' לאורך כל מסע השורשים שבו החל, התגלתה גם בקשר לאבני הנגף. המקום היחיד מחוץ לאירופה שבו הן הונחו הוא ארגנטינה, בבית הספר הגרמני שבו למדה אחותו ובו היא עבדה כגננת. את הקשר עם גבי שולר החלו ג'ורג' ואחיו ב-2019. היא חקרה ומילאה בשבילם את הפרטים החסרים בהיסטוריה המשפחתית שתוארה לעיל, ודאגה שאבני נגף לזכר הנרצחים יונחו במקומות שבהם התגוררו בני המשפחה בקובורג. טקס הנחת האבנים נקבע לאוגוסט 2021 אך בני המשפחה - שמאד רצו להיפגש בקובורג - נאלצו לצפות בו מביתם בגלל מגפת הקורונה.

הקשר עם גבי שולר נמשך, והאחים לוי השתתפו בשיעור זום עם תלמידיה וסיפרו את הסיפור המשפחתי. יום אחד התקשרה גבי לג'ורג' וסיפרה שאחד מבוגרי בית הספר עובד כעיתונאי באחד ממרכזי התקשורת של גרמניה, ומנהל את השלוחה שלו בתל אביב. גבי סיפרה לו על המשפחה וכיצד התפתח הקשר עם צאצאיה, והעיתונאי נפגש אתם והחליט שיש לו עניין בהפקת תוכנית מגזין עליהם בטלוויזיה הגרמנית.

כעת נוצרה שוב ההזדמנות, שהוחמצה בשל הקורונה, לכל האחים להיפגש בעיר הולדתה של אמם. ההפקה השתתפה בעלות השהייה בעיר, ובאוגוסט 2023 יצאו האחים למסע שורשים בקובורג שבגרמניה. עם הקבוצה המשפחתית נמנו מריו, אחיו של ג'ורג' עם אשתו לילית ובנותיהם קארן ודנה, ג'ורג' עם עינת, והאחות אנדריאה

פרויקט שטולפרשטיין Stolperstein - אבן נגף

שטולפרשטיין הוא מפעל הנצחה מתמשך שיצר האמן הגרמני גונטר דמניג בערים שונות באירופה. "אבני הנגף" שהוא יוצר שקועות במדרכות בערים שונות, לרוב קרוב לפתח בית שבו התגורר אחד מקורבנות הנאצים. על האבן המוזהבת חקוקים שמו של האדם ופרטיו, מועד גירושו והמקום שבו נרצח. נכון לסוף שנת 2019 הונחו בגרמניה ובארצות אירופאיות אחרות מעל ל-75,000 אבני נגף, המזכירות לעוברים ושבים את קורבנות התקופה האיומה ההיא.

סיור בבית החולים

עם בעלה פרננדו המתגוררים בארגנטינה.

במהלך כל הביקור צוות הצילום ליווה אותם, וגם הגיע לשמיר ובמשך שלושה ימים תיעד את חייו של ג'ורג' בקיבוץ ובישראל. האירועים יוצאי הדופן שריתקו את ההפקה היו חיי הקיבוץ, שכללו בזמן שהייתם את חגיגת השבועות, וכמובן אירועי המחאה נגד ההפיכה המשפטית-שלטונית שג'ורג' לקח בהם חלק פעיל.

בהיותם בגרמניה ביקרו בני המשפחה בבית החולים לתשושי נפש שבו אושפזה סבתא-רבתא שלהם, בבית הקברות היהודי, בבית שבו נולדה אימו של ג'ורג', בבית שמול בית הספר שבו למדה, וגם בבית שממנו יצאה המשפחה כשברחה מגרמניה. על הבית הזה שמעו האחים רבות בילדותם ועתה, משזכו לבקר בו, התחברו הנקודות: הארון שבו התחבא הסבא, והדמיון בין אותו בית לבית הוריהם בארגנטינה - גם הגינה והעצים דמו לנוף ילדותם. הם פגשו עם תלמידיה של גבי שולר, שזכו לפגוש באנשים שאת ההיסטוריה שלהם למדו. כמו כולם, גם התלמידים הנרגשים קיבלו אותם בזרועות פתוחות וערכו להם פיקניק יפה. במקומות רבים בעיירה הם ראו את אבני הנגף המשוקעות במדרכה שלפני בתי יהודים שהתגוררו בעיר. ג'ורג' מציין את האירוח ואת קבלת הפנים יוצאי הדופן שבהם זכו מהרגע שבו פגשו את גבי שולר בהגיעם. המארחים והאנשים שפגשו יצאו מגדרם כדי לפנק אותם בכל דרך אפשרית.

גם הפגישה עם ראש העיר הייתה חמה. כבר ביום הראשון הוא הזמין אותם ללשכתו, ויצא איתם אל מרפסת בניין העירייה המשקיפה על כל הכיכר המרכזית של העיר. מראה מרשים ביותר.

בזמן ביקורם, שוב יד המקרה, התקיימה בעיר תערוכה בת שבוע על ההיסטוריה היהודית של קובורג. הם ביקרו בה יום אחד בלבד אחרי שעמדו על מרפסת העירייה, ואז למדו שמאותה מרפסת נשא היטלר נאום מעל הכיכר ההומה מתומכיו, דבר שלא ידעו בעת

הביקור בעירייה. ג'ורג' ביקש מעורך הכתבה להסיר את צילומי המשפחה באותה מרפסת.

לסיכום החוויה העוצמתית והסיפור שמאחוריה, ג'ורג' מציין שכל מי שלקח בה חלק נתן לסיפור משמעות יוצאת דופן בחשיבותה. החל בגבי שולר, שהפכה כבר מזמן לחלק ממשפחת לוי, וכלה באחרון התלמידים שלה ובתושבי העיירה שלקחו כולם חלק באירוח ובלימוד הסיפור הזה, המהווה חלק חשוב כל כך בהיסטוריה שלנו ושלהם. גם פה, מעל דפי העלון, משפחת לוי שולחת את תודתה הגדולה לכל מי שהשתתף במסע המרתק הזה.

הסרט הוקרן בתוכנית המגזין הגרמנית, ללא תרגום לאנגלית וג'ורג', כמו כולנו, כבר לא היה אותו אדם שהיה בזמן הצילומים, לפני הטבח של ה-7.10, מה שהוא ציין באוזני מפיקי התוכנית. מי שמעוניין לצפות בכתבה מוזמן לפנות לג'ורג' ולקבל קישור אליה.

תיעוד הביקור על ידי העיתונות המקומית

Coburger Tageblatt
Dienstag, 10.08.2020 18:00
Coburgs neuer Anführer
Wandern Sie sich schlau!
Wo Mutter als Kind zu Hause war
Das Fahren der Zukunft mit Hyperloop
„Mönche“ stehen unter Druck
Pink ist die Trendfarbe
Abschnittsrente in Bayern
Die fremde Heimat

פרוטוקולים

ישיבת הנהלת קהילה ב-25.2.2024

יו"ר: עובד בן זאב

משתתפים: אסנת גמרסני, אריק סגל, הלל אפרת, זהר אלבג, טלי רותם, מירב גרץ-רונן, מירית מירון, נעם ברן.

סדר היום

1. אישור פרוטוקול
2. בחירת מנהלת אגף בריאות ורווחה
3. נושא אישי

סיכום הישיבה והחלטות

1. פרוטוקול הישיבה הקודמת אושר.
2. בחירת מנהלת אגף בריאות ורווחה. (מוזמנות קרן בראליה, דבורה מוצניק, חן ולדמן)
א. קרן בראליה, מנהלת אגף משאבי האנוש, עדכנה את חברי ההנהלה על תהליך איתור המועמדים לתפקיד: צוות האיתור ראיון חמש מועמדות ולבסוף המליץ על שתיים מהן, שיציגו את עצמן בפני הנהלת הקהילה. ברגע האחרון אחת המועמדות הסירה את מועמדותה, כך שלהנהלת הקהילה הגיעה מועמדת יחידה - חן ולדמן מקיבוץ אילת השחר.
ב. חן סיפרה על עצמה וענתה על שאלות חברי ההנהלה.
- הוחלט: הנהלת הקהילה אישרה את מועמדותה של חן לתפקיד מנהלת אגף הרווחה. הבחירה בה תהיה בישיבת המזכירות הרחבה הקרובה.

3. נושא אישי.

סיכום: עובד

ישיבה מיום 24.3.2024

יו"ר: עובד בן זאב

משתתפים: אסנת גמרסני, אריק סגל, הלל אפרת, זהר אלבג, טלי רותם, מירב גרץ-רונן, נעם ברן.

נעדרו: מירית מירון

סדר היום

1. נושא אישי
2. פניית עינות ירדן לקיבוצי הבעלות
3. שי לחג לכלל המשפחות בשמיר

סיכום הישיבה והחלטות

1. נושא אישי
2. פניית עינות ירדן לקיבוצי הבעלות: עובד עדכן את חברי ההנהלה בבקשת ועד ההנהלה של בית הספר עינות ירדן: סקר בטיחות קבע שיש להסדיר את מתחם האוטובוסים המורידים ואוספים את תלמידי בית הספר. לפרויקט שני חלקים נפרדים:
 - מעגל תנועה של כניסה ויציאת אוטובוסים באופן בטיחותי בשטח קיבוץ עמיר.
 - טרמינל אוטובוסים לפריקה והעלאת תלמידים באופן בטיחותי בתחום שטח ביה"ס.מימון רוב הפרויקט יבוא ממשדד התחבורה, מכספי בית הספר ומהמועצה האזורית. לצורך השלמת המימון פנה בית הספר לכל אחד משלושת קיבוצי הבעלות (עמיר, להבות הבשן ושמיר) בבקשה למימון נוסף של כ-70,000 ₪ לכל קיבוץ. הוחלט: לאשר את בקשת בית הספר. 50,000 ₪ מתוך הסכום יהיו על חשבון התרומה השנתית של הקיבוץ לבית הספר, ו-20,000 ₪ נוספים מתקציב התרומות השנתי.

3. שי לחג לכלל המשפחות בשמיר

- א. עובד שיתף את חברי ההנהלה ברעיון שלכבוד חג הפסח תחלק הקהילה שי צנוע לכל המשפחות המתגוררות בשמיר. העלות הכוללת של השי תהיה 35,000-40,000 ₪, והמקור לה מהבצ"מ של ניהול הקהילה.
- ב. עובד הציע שבנוסף למנהל הקהילה יחלקו את השי גם נציגי הנהלת הקהילה.
- ג. חברי ההנהלה תמכו ברעיון וציינו כי זו יוזמה מבורכת שתתקבל בשמחה והערכה.

הוחלט: היוזמה מאושרת.

סיכום: עובד

להילחם בעבור המדינה ושלומה; ויש שתי דרכים להוביל אנשים ללחימה: בכפייה, או על בסיס הכרה שיש להם למען מה להילחם. וצריך גם הנהגה פוליטית-מדינית שתחפש כל הזמן בעלי ברית באזור, שאיתם אפשר יהיה להגדיר אינטרסים משותפים. וככל שהמדינה תהיה פחות דמוקרטית, יקשה עליה עמוד באתגרים הגדולים הללו. מכאן, ששדה הקרב החשוב כרגע הוא בזירת הצלת הדמוקרטיה, במקביל להצלת חטופים ושבויים והסדרת הביטחון בצפון.

מתוך ארוע הפתיחה שלא מאהל המחאה הצפוני "מחנה עקורים" צילום: יעל קמחי אוראל

תשובות לחידון של גדעון:

5'	לשמי מאל ל'
4'	לל טזז, ט'
3'	לל, דגל, א'
2'	לל, ט-09 ט'
1'	לל, טלל טלל א'

כאז כן עתה? - אולי כן ...

אחרי שחזרתי לשמיר מהשירות הסדיר, עם זיכרונות מרים מהקרב באום כתף במלחמת 1967, ביקשו ממני להצטרף למקהלת הקיבוץ לקראת פסח. בחזרה הראשונה למדנו את השיר העצוב "קינה":

אל, שור מרום!
 צר ובלעיל על עמך יעל - מות יום.
 יד מתנפל על עוללי ומי יצילנו?
 אי הגואל?
 אל יאוש! אל מגור!
 איש איש נפשו ימסר
 על חזונו ישמר
 בו לא יבגד!
 נצח מדור לדור
 הוא יעמד.
 צר מתפרץ אל אהלינו - לחללינו
 אין גבול וקץ
 אפס מבטח
 צר ומרצח הוא המנצח
 או למנצח ...

בהגדה הקיבוצית ובתוכן של סדרי פסח בתקופה ההיא הורגש עומס, מוצדק כנראה, של קטעים בהשפעת השואה. קמתי ועזבתי את המקהלה, בהרגשה שלא מתאים לי לשיר קינות ונחוצים לי דווקא טקסטים משמחים יותר.

אלא שהטקסט הזה מסתמן כנבואי במידה רבה, במקביל להיותו תואם לטקסט המסורתי "... שלא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עִלְיָנוּ לְכַלּוֹתָנוּ ... אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עִלְיָנוּ לְכַלּוֹתָנוּ...". וכל כמה שאהיה שוחר שלום, קורא ודובר ערבית שלא במגמת מודיעין, מתעניין באהדה בהיסטוריה ובתרבות של הערבים והאסלאם, ובעל ידידות וידידים ערבים ומוסלמים - איני יכול להתעלם מהעובדה שעשרות מיליוני אנשים באזור שלנו מחכים כנראה להזדמנות להחריב את המפעל הציוני-ישראלי המופלא ולרשת בחזרה את הארץ הזו, שלטענתם הובטחה להם.

אז מה עושים? כדי לעמוד מול האתגר הזה צריך שתהיה לנו מדינה חזקה, נאורה, חכמה וצודקת - בקיצור דמוקרטית. כי כדי להתגונן ולהתקיף כשאין ברירה, צריך צבא חזק וחיילים ומפקדים שיהיו נכונים

מתמקד ב"צפון הנטוש" ובמצוקת המפונים (הקשה לשעצמה), ואנו - מי שנשארו בקו העימות - שקופים לחלוטין; תוכניות השיקום, התמיכה, העידוד והצמיחה מתעלמות לחלוטין מקיומנו. המציאות, שבה מתנהלת כאן מלחמה, ילדי הצפון מפסידים שנת לימודים מלאה, אנשים מנועים מקבלת טיפול רפואי בסיסי ועצמאים ושכירים ממחזרים הלוואות ושוברים חסכונות כדי לחיות - נעלמה מעיני מקבלי ההחלטות. נותרנו לבד. אפילו המועצות האזוריות נותנות קדימות נמוכה לנושא שלנו.

אחרי כמה שיחות עם חברי כנסת ואנשי תקשורת הבנו את הצורך ביצירת גוף מאוחד שייצג את תושבי הצפון הלא-מפונים ויפעל לקידום הזכויות והאינטרסים שלנו. כך נוצר **פורום מגן עוטף לבנון** המאגד את הפעילות שלנו ומורכב מתושבי האזור (חלקם גרים כאן וחלקם "מתפונים") הפועלים בהתנדבות מלאה. שתי מטרות העל של הפורום הן אלה:

א. לפעול למען **הכרה בתושבי האזור הלא-מפונים** בתוכניות המדינה ובהחלטותיה (פינוי או פיצוי חלף פינוי, חל"ת, תכנית לשיקום הצפון, ועוד).

ב. לפעול **להבטחת מתן שירותים בסיסיים ונדרשים לתושבי האזור**, כדי שנוכל לקיים חיי שגרה אמיתיים.

איך אנחנו פועלים לקידום המטרות הללו?

א. **עבודה מול הממשלה**, כולל הופעה בוועדות הכנסת, קשר ישיר עם שרים וחברי כנסת לקידום הנושא, פניות רשמיות למשרדי הממשלה, ועוד. כעת אנחנו מנסים למקד לחץ לכיוון שר האוצר סמוטריץ', שלהבנתנו מהווה מחסום רציני. בימים החולפים הקדשנו מאמץ מיוחד לכלול את הישובים הלא-מפונים בתוכנית הממשלתית העולה להצבעה בכנסת.

ב. **אירוח שרים וחברי כנסת בסירים ופגישות באזור**. מצאנו שהרושם של ביקור באזור הוא משמעותי ומעודד את חברי הכנסת לקדם את ענייננו. עד כה נפגשנו כאן עם חברי הכנסת יוסי טייב, נעמה לזימי, יואב סגלוביץ, אפרת רייטן, שרן השכל ונאור שירי. ח"כ מיכאל ביטון קיים ישיבה של ועדת הנגב והגליל במועצה האזורית, ונפגשנו גם אתו. יצחק וסרלאוף, השר לפיתוח הנגב והגליל, נפגש עם נציגים שלנו וראשי קהילות לפני כמה שבועות, ומטרתנו היא להפוך כל גורם שמגיע לכאן לשגריר של האזור בכנסת.

ג. **העלאת מודעות בתקשורת**. מצאנו שבלי התייחסות משמעותית בתקשורת אין כל סיכוי לקדם שום מהלך. אנשי יח"צ ותקשורת, פקידים ממשלתיים, שרים וחברי

השבעה באוקטובר תפס את כולנו בהפתעה גמורה, בלשון המעטה. הזוועות בעוטף עזה, יחד עם החשש מהתרחשות אירועים דומים כאן בגזרה הצפונית, הטילו על כולנו - האזרחים, הרשויות והממשלה - אימה ושיתוק. חלקנו חיפש מקום מרוחק ובטוח לשהות בו, והקהילות והמועצות עסקו בהתגוננות, בהתאמת אורח החיים למצב הבטחוני ובטיפול בצרכים הנדרשים.

כמה ימים אחרי פרוץ המלחמה פרסמה ממשלת ישראל את החלטה 975 שהכריזה על פינוי ישובים צמודי/קרובי גדר. ההחלטה כללה ישובים רבים בקו העימות, על עשרות אלפי תושביהם, אך 19 ישובים, על 25,000 תושביהם (כפר סאלד, כפר בלום, **שמיר**, עמיר, גונן, גשר הזיו, שדה נחמיה, נווה זיו, נאות מרדכי, להבות בשן, עבדון, אבירים, פסוטה, ריחניה, חורפיש, עלמה, כרם בן זמרה, מנות ומצפה הילה) נותרו "מחוץ להחלטה" - משמע, מבחינת מדינת ישראל אין כל מניעה ביטחונית, כלכלית או אחרת לחיות בישובים אלה חיי שגרה מלאים.

והנה אנו כאן, כמעט שמונה חודשים מפרוץ המלחמה, והביטוי "חיי שגרה מלאים" נשמע כמו מדע בדיוני. אנחנו חיים תחת איום בטחוני מתמיד באזור של מלחמה פעילה, כזו שפעם היינו רואים בסרטים. ירי טילים, כטב"מים, אזעקות, ממ"דים (למי שיש), מגבלות תנועה ורעשים בלתי פוסקים. קרית שמונה, עיר המחוז שלנו, ריקה ומשותקת, וזמינותם של שירותים בסיסיים ירדה באופן משמעותי. חינוך הילדים נפגע באורח אנוש, מהגיל הרך ועד למי שאמורים להיבחן לבגרות. קבלנים ונותני שירות מסרבים להגיע לאזור בשל החשש הבטחוני, והיצע אירועי התרבות, הספורט והפנאי הצטמצם כמעט לאפס. מקומות עבודה נסגרו, עסקים עצרו פעילות ותושבים רבים נקלעו למצוקה כלכלית חמורה. תושבים אחרים, שאינם יכולים להישאר באזור, מממנים מכיסם את הוצאות המחיה שנכפו עליהם.

מתוך הקושי הזה התחילו תושבים באזור להשמיע את קולם - בפוסטים אישיים ברשתות החברתיות, קבוצות ווטסאפ אזוריות, ראיונות לתקשורת ועוד. אצלנו בשמיר התאגדו כמה הורים למאבק משותף בנושאי חינוך, ויוזמות דומות קמו בישובים נוספים. בתחילת 2024 עלה המאבק שלב נוסף, בהגשת עתירה לבג"צ מטעם הישובים ובהופעה של תושבי האזור (בעיקר אהרון גמזו מכפר סאלד) בוועדות הכנסת השונות. הדינמיקה של מאבק ומצוקה הביאה אותנו לאחד כוחות ולנסות לפעול ביחד, אבל מהר מאוד הבנו, במילים עדינות, **שאף אחד לא סופר אותנו**. שרי הממשלה, חברי הכנסת ופקידי השלטון כלל לא מודעים למצבנו; השיח התקשורתי

פגישה עם יצחק ווסרלאוף

למרות כל זאת - קשה לראות את האור בקצה המנהרה. אמנם יש עלייה איטית במודעות למצבנו (בכל פעם שאתם שומעים מגישי רדיו וטלוויזיה מתייחסים ספציפית ללא-מפונים - דעו שקדם לכך מכול של הודעות ווטסאפ) אבל בתכל'ס אין שינוי. יש עבודה אינסופית, וכל יום שעובר מחמיר את המצב. כל מי שמעונין לתרום, להצטרף, להילחם - מוזמן בשמחה. רבים מכם עושים זאת באופן עצמאי, וכל המרבה הרי זה משובח. כאן, בשמיר - קיבוץ המרוחק מעט ממרכז העמק וניחן בחוסן כלכלי וקהילתי - נדמה לפעמים שהמצב לא כל כך נורא, ידענו ימים כאלה וגם הפעם נתגבר (עד שזה מגיע לפתיחת הברכה...). אישית אני מכבד תפיסה זו, ואפילו מקנא במי שמצליח לנהל את חייו באופטימיות, אבל רבים מאיתנו חיים בחרדה ובדאגה, גם מהיומיום המסוכן והדל וגם מהעתיד. העשייה חשובה לשיפור המצב, והיא גם מסייעת להתמודד עם הקשיים והתסכול. שנדע ימים טובים יותר!

כנסת - כל אלה ממש ביקשו מאיתנו שנופיע בתקשורת ונפעיל לחץ כדי "לעזור להם לעזור לנו". גם בשמיר למדנו מהניסיון: נושא ה"מורות חיילות" נתקע שלושה חודשים בין משרדי החינוך, הביטחון וראש הממשלה. ציוץ ויראלי אחד של עומר מיכאלי וכמה ראיונות עוקבים יצרו לחץ על מקבלי ההחלטות ופתחו את הפקק. אנחנו בקשר שוטף עם עיתונאים, מערכות חדשות ומפיקים, ומנסים להרבות ככל הניתן בהופעות בטלוויזיה וברדיו. הרייטינג שלנו, מה לעשות, הוא נמוך, וכיוון שאנחנו לא מעוררים מספיק עניין נדרשות פעולות יצירתיות ואסרטיביות. דוגמה מסוף השבוע האחרון: פוסט קשה של רעות מקיבוץ כפר בלום, ששותף בפייסבוק על ידי רויטל ויטלזון, קומיקאית עם עשרות אלפי עוקבים, זכה בחשיפה אדירה בכל הפלטפורמות וחיצק את האפשרות לפגישה שלנו עם משרד האוצר. הנוכחות התקשורתית חיונית לקידום ענייננו.

ד. עבודה מול רשויות. אנחנו מנסים להיפגש ולגייס לענייננו את כל מי שניתן - גורמים ביטחוניים ונציגים של פיקוד העורף, ראשי מועצות, רשות המיסים ועוד. פנינו למועצה הישראלית לצרכנות ולחברות המשלוחים בדרישה לקיום אספקה סדירה של משלוחים ושירותים ליישובי קו העימות, ואנו פונים לגופים ותורמים המציעים תוכניות למפונים כדי שיכללו בהן גם אותנו. וכמובן - אנו ממתינים לתשובת המדינה לעתירה לבג"צ, האמורה להתקבל בתחילת יוני.

פינת הטבע של עירית / עירית שני

חבלבל המשי - *Convolvulus stachydifolius*

משפחה: חבלבליים. צורה: מטפס/כיסוי צמח עשבוני רב-שנתי זוחל, האופייני לשדות הנמצאים בקרקעות עמוקות וגם למישורי הלס בנגב. זה מין קרוב ודומה לחבלבל כפני, אך נבדל ממנו בעלים עליונים שאינם כפניים ובפרח עם מרכז לבן שמוקף בטבעת כהה.

מראה: חבלבל המשי הוא צמח נמוך ומשתרע בעל ענפים דקים ומשתרגים. העלים התחתונים דמויי ביצה או לב. העלים העליונים מחולקים למשולשים כשהאונה המרכזית היא הארוכה ביותר, קוטר הכותרת 25-35 מ"מ. הפרחים וורודים. עלי הכותרת מאוחדים לצורת משפך ואורכם כ-8 מ"מ. הפרי כמעט כדורי בקוטר כ-5 מ"מ ומכיל 4 זרעים כהים. תפוצה: גולן, גליל, עמק ירדן עליון, עמקים, הרי שומרון, מדבר שומרון, הרי יהודה,

שרון, שפלה, נגב צפוני, נגב והרי אילת.
עולש מצוי - *Cichorium pumilum*. משפחה: המורכבים

עולש מצוי הוא צמח חד-שנתי המצמיח בחודשי החורף שושנת עלים גדולים בצבע ירוק כהה. אנשים רבים נוהגים לאסוף עלים אלה למאכל. הוא נפוץ בקרקעות כבדות בבתי גידול פתוחים, ובצידי דרכים בחבל הים

חודש מאי בעיצומו, וזה אומר מזג אוויר שנע בין שרב לבין ימים קרירים ונעימים. נראה לי שאפשר לסגור את לוח הגשמים עד לחורף הבא. זכינו לשנה גשומה ביותר - 649 מ"מ. הפרחים מספרים שעכשיו אביב וזה הזמן למרבדים בתכלת, ורוד ולבן. בעונה זו, כמו בכל שנה, השיבולים כבר מצהיבות, המרבדים הצהובים של ה"חרדלים" כבר יבשים, ואפילו הפרגים כבר בסוף פריחתם. אבל זו שעתם היפה של הסוככים, שמגביהים ופורחים בלבן או בצהוב; של החוטמית הזיפנית (זוכרים שפעם קראנו לה מגדל הפעמונים?), הממלאת את צדי הדרכים בוורוד זוהר; של העולש שפותח עיניים בצבע תכלת עם בוקר, ושל עוד כמה צמחים שמאפיינים עונה זו שבין החורף לקיץ.

משפחת החבלבלים, למשל, נותנת מופע מרשים בימים אלה. תמיד הכרתי את חבלבל השדה, שהוא הנציג הבולט ביותר של המשפחה, אך לא מזמן הופיע אצלנו (בזכות "זרעים מציון") סוג של חבלבל בגוון ורוד סגול שהתמקם באזור הפסלים לכוון הכביש הראשי. הוא נקרא חבלבל המשי, והשנה יש לו מופע מדהים. המשפחה קרויה על שם הסוג - **חבלבל**, ששמו המדעי הוא, *Convolvulus* ובלטינית "מפותל", על שם גבעוליו הנכרכים. גם השם העברי, חבלבל, וריאציה של המילה חָבַל, מאזכר את הגבעולים הארוכים והמפותלים של בני הסוג. הצמחים ממשפחה זו נפוצים בעיקר באזורים הטרופיים והסוב-טרופיים. חלק מהמינים אכילים, חלק משמשים כצמחי מרפא וחלק משמשים לנוי.

תיכוני ובצפון הנגב.

העולש המצוי פורח באביב המאוחר, אז מתרוממים עמודי התפרחת המסועפים שלו לגובה של עד מטר. הפרחים יושבים במקומות ההסתעפות של הגבעול. התפרחת מורכבת מפרחים לשוניים בצבע תכלת, המתגוון באבקנים בצבע כחול כהה, והזרעים מוארכים וצבעם שחור.

עלי העולש נאכלים חיים עם מלח ולימון, או מבושלים כקציצות או כתוספת ללחם. הזרעונים הקלויים משמשים כתחליף או כתוספת לקפה. מרתח מהעלים משמש ברפואה עממית ומשורשיו של מין אחר, תרבותי, מכינים את תחליף הקפה הידוע בשם ציקוריה. השנה

העולש מרהיב בפריחתו.

בעונה זו מופיע גם פרח סוככי הבולט בצבעו הצהוב. אפשר לראות דוגמה מרשימה שלו ליד מגורי הסטודנטים. הוא דומה מאוד לשמיר וגם מריח דומה, אבל קוראים לו **נירית הקמה** - *Ridolfia segetum*, ממשפחת הסוככיים. הוא שכיח בכל הארץ ועליו משמשים לבישול בזכות טעמו הדומה מאד לשמיר (שבת ריחני). הנירית היא עשב בר חד-שנתי ריחני המשמש כתבלין. גובה הצמח הוא כ-60 ס"מ ויותר, וצורתו אופיינית למשפחת הסוככיים: עליו גזורים שלוש פעמים לנימים דקיקות. התפרחת עשויה במבנה של סוכך מורכב, ובצבעה הצהוב היא בולטת בין שאר הסוככים הפורחים כעת בלבן.

יש לי עוד כמה צמחים ברשימותי, אבל הם יחכו כנראה לעלון הבא.

שלושה שירים / נמרוד (נימי) קודלש

1.

תופי נשמה מכים בלבי
הלילה,
ושלכת את רוחי מעלה
בחלום.
ומבחוץ נגלה לי גופי שלי
מלא אור.
מהחושך מנסה
לשמוה.

2.

נפשי כצל חלום חשוף
שאת לבי פורש לכל עבר,
כמו רוכל צועני שבא
למכור עצב.
כל פרח פורח מזכיר לי חבר
שאבד.
ספרו לי, ספרו לי איך אוכל
להמשיך ולחיות.

3.

יכול להיות כאן טוב
וזה יכול להיות קרוב.
לא תמיד אתה שם לב
אתה רגיל אל העורב
שאת ליבך מחרב.

שחרר את כל המתח
שיצא מאיזה פתח
ואת הלב תשאיר חלק
גם אם נשאר קצת מצולק.

תרים ת'ראש הכל בסדר,
אתה הרי עוד כאן בלי נדה.

מיומנה של רכזת הגיל השלישי / איריס פיאנקו-סרף

איכות ולא על כמות.

מאז - לא מעט מים זרמו בירדן. הקשר שלי עם חברי הגיל השלישי התהדק, וגם שיתוף הפעולה עם צוות בית הילדים התייצב והתהדק.

באוקטובר האחרון, ממש רגע לפני היום ששינה אותנו לתמיד, נפגשנו עם **ילדי מנגו** (ד'-ו') להכנה משותפת של כיבוד ולהכנות לאירוח אושפיזין בסוכת הקיבוץ במועדון. הפעילות כללה בעיקר סבתות ונכדים, אבל בהחלט לא רק. חוץ מההכנות היו בה קבלת האושפיזין עצמם במועדון, ומפגש קהילתי ממלא ומשמח. **בחנוכה** נפגשנו למנחה במקלט הפעילות שלנו, כל אחד עם חנוכייה אישית, שירה משותפת, חידונים, וכמובן - מופע חנה זלדה של אורי גוטליב ואסנת פיאנקו. **בפורים** התכנסנו במנגו להכנה משותפת של אזני המן וארוחת ארבע, **ובפסח** קיימנו פעילות עשירה ומקסימה, שוב במקלט שלנו, של הכנת אגרטלים על טהרת חומרים ממוחזרים וסידורי פרחים אישיים. התכנסנו למעגל, והנינו ממופע ריקוד של **בנות מנגו** ושמענו מחברינו סיפורים מעניינים על פרחים, על פסח בקיבוץ הישן, ועוד. התענגנו על מצה עם שוקולד, ובקיצור - היה נפלא ומקרב!

בתחילת חודש זה, **מאי 2024**, הוזמנו על ידי ילדי **שנת בר המצווה** לקבלת שבת חגיגית במסגרת משימותיהם השנתיות. מור יניב מטעם ההורים ואני יצרנו את הפעילות, בעזרת ארכיון שמיר, והכנו משחק "שניצל

מחקרים רבים מעידים על קשר בין מצב רוח טוב לעצירת גרסיה פיזית, מנטלית ונפשית, לשיפור קוגניטיבי ופיזי, ועוד, בעקבות קשר בין אנשים זקנים לבין ילדים ובני נוער. רציתי לקיים פעילויות משותפות של חברי הקיבוץ והילדים והנערים שלו, וחשבתי על חיבור, קשר, היכרות, אולי עזרה הדדית, התנדבות משותפת ו-השמיים הם הגבול! היה לי חלום לקרב לבבות ולצפות ביחד בסרט "גריז".

בחנוכה 2022 הייתי מאוד חדשה בתפקיד והחלטתי לקיים פעילות משותפת לכבוד החג. הזמנתי ובניתי תוכנית עם שרון עייני מלהבות הבשן, והצעתי לה שנעשה את "חנה זלדה" בגרסה הנחמדה של שיתוף פעולה בין הגיל השלישי לילדי הקיבוץ. היא שמחה שפניתי אליה, ובנתה תוכנית נפלאה לפעילות משותפת שכללה משחקי דרמה והיכרות, חלוקה לקבוצות, עבודה משותפת על ההצגה והתלבשות והצגה בפני הקהל בשתי גרסאות: עם ובלי המוזיקה ברקע. פתחתי הרשמה והפצרתי באנשים להגיע; לבסוף באו ארבעה מחברינו. מעניין, חשבתי לעצמי, ניתנת פה הזדמנות לקשר, לשמוח ביחד, לצחוק וליהנות! הילדים הגיעו בהמוניהם עם הצוות, והייתה פעילות פשוט מ-ו-פ-ל-א-ה! עם כל הצער על כך שרבים לא באו, שמחתי על אלה שכן. הם נהנו ושיתפו פעולה, והפעילות הייתה ברמה גבוהה מאוד. החלטתי שאנחנו "רצים למרחקים ארוכים", והולכים על

בורשט" בנושא הקיבוץ של פעם. היה מאתגר, מצחיק ומחבר, בעיקר בזכות הקבוצות מעורבות של הגיל השלישי והנערים. החברים קיבלו משימה - להביא חפץ "מהקיבוץ של פעם" ועמדו יפה בביצוע; הילדים ניסו לזהות מה היה השימוש המקורי של החפצים, שחלקם הכיר אותם טוב וחלקם בכלל לא, והחברים הסבירו. כך נוצר קשר בין-דורי נוסף. שמענו מיגאל בן-אפרים סיפורי אנו באנו, התכבדנו בחלות ובמאכלים אותנטיים כמו ורניקס ו"כדורי בוך", וכולנו יצאנו מלומדים ומחוזקים ומחכים כבר למשימת המצוות המשותפת הבאה.

כששאלתי את חברי הגיל השלישי מה לדעתם הערך של פעילויות רב-דוריות כאלה, ומה היו רוצים שיהיה בעתיד, התקבלו התשובות הבאות: להכיר את הילדים ושהם יכירו אותנו; שיהיה משמח; שיהיה כיף לסבים; זו הזדמנות "להרביץ בהם תורה"; אנחנו נזכרים בילדות שלנו; אנחנו לומדים על הילדות שלהם; זה מחזק את הקשר האישי; הם מספרים בשמחה לאחים ולהורים על הפעילות המשותפת; נהנים לראות את התמונות מהפעילות; הם פוגשים את החברים של הסבים; פעילות משותפת עם הנכדים - נעימה ומשמחת, מקרבת ותורמת המון; למי שלא מכיר את הילדים בשמיר קשה להתחבר, וחושבים על הנכדים שלא גרים בקיבוץ; רצוי לעשות פעילות משותפת עם נכדים שלא גרים בשמיר; אנחנו רוצים היכרות יותר מעמיקה עם הילדים והנערים.

אז מה מחכה לנו בגזרת הפעילות הבין-דורית? פעילויות עומק משותפות, מעגלי היכרות ושיח, חגים, ומי יודע -

אולי גם נעזור אחד לשני, נפתח חברויות ותחומי עניין ונתנדב ביחד... והכי חשוב - נרקוד ביחד את ריקודי "גריז".

ראיון עבודה / והפעם עם מעין שמואל

האתר הארכיאולוגי | צילום מתוך אתר המלון

שעליו ייבשו בני המקום את הדגים שדגו, ושנמכרו לאחר מכן לסוחרים הרבים שעברו בדרך המסחר הסמוכה. לפי העדויות הייתה זו עיר גדולה, עשירה ומשגשגת, אך היא נהרסה עד היסוד בכיבוש הרומאי של הגליל בשנת 70 לספירה.

במרכז העיר נחשף כאמור בית הכנסת העתיק, ובמרכזו אחת מהתגליות הארכיאולוגיות החשובות מימי בית שני - אבן מגדלה המעוטרת בתגליפים של בית המקדש, ביניהם תבליט של מנורת המקדש. אחת מההשערות אומרת שהיא הייתה מעין תחליף מקומי שבו קיימו חקלאי האזור את מצוות הזבח והעלייה לרגל בשלושת הרגלים. האבן המקורית מוצגת כרגע במרכז דווידסון בירושלים. כך או כך, התגלית של בית הכנסת העתיק הייתה חשובה מאין כמוה לכנסייה, שהגדירה את אתר מגדלה, את המלון ואת בית התפילה הנוצרי כ"צומת הדרכים בין היהדות והנצרות". הכנסייה גם תרמה לחפירות הארכיאולוגיות ולחשיפת מגדלה.

מלון מגדלה נבנה בצמוד לבית הכנסת, והקיר הדרומי שלו מורכב כולו מחלונות הפונים אל האתר העתיק, אל בית הכנסת ואל העתק האבן העומד בו. הוא כולל 150 חדרים, שבחלקם גרים הכמרים בעלי המקום. הנהלת המלון והעובדים כוללים נוצרים, יהודים, מוסלמים ודרוזים, העובדים בשיתוף פעולה ובאהבה הדדית

בימים אלה סיימתי עבודה של שנתיים וחצי במלון מגדלה שלחוף הכנרת, מול המושבה מגדל. לפני כן הייתי במשך שש שנים חשבת השכר של שמיר, כולל הכנת משכורות השכירים ודפי ההכנסה הפנימית של החברים.

מלון מגדלה צמוד לעתיקות העיר היהודית העתיקה מגדלא. הוא שייך לכנסייה הקתולית, והוקם בצמוד לבית התפילה שהכנסייה בנתה על חוף הכנרת ב-2014. בית התפילה - **Duc In Altum**, שפירוש שמו בתרגום חופשי הוא "שלח אל המעמקים" (המילים שישו אמר, לפי הברית החדשה, לתלמידו פטרוס במפגש הראשון ביניהם), הוא מבנה ארכיטקטוני מרהיב המדמה סירה שפניה אל המים. הוא נבנה כדי לאפשר מפגש עם ישו לכל הרוצה בכך.

בתחילת בניית המלון חשפו חפירות ההצלה (המבוצעות בכל אתר בעל חשיבות ארכיאולוגית בארץ). את בית הכנסת העתיק של מגדלא המתוארך לימי הבית השני. העיר מגדלא (בארמית "מגדלא נוניא" - מגדל הדגים) מוזכרת בכתביו של יוסף בן מתתיהו ונחשבת למקום הולדתה של מריה מגדלנה, תלמידתו של ישו. בחפירות נחשפו בתי מגורים, שוק, מקוואות, נמל עגינה ועדויות רבות לייבוש דגים - מקור הפרנסה של בני העיר בזמנים העתיקים. כנראה ששמה של מגדלא בא ממגדל גבוה

גדולה. העבודה שם הוכיחה לי פעם נוספת שאנשים הם אנשים בכל מקום ושכולנו, מעבר לשפה ולדת, רוצים לחיות בשלום, להתפרנס בכבוד ופשוט להיות בני אדם.

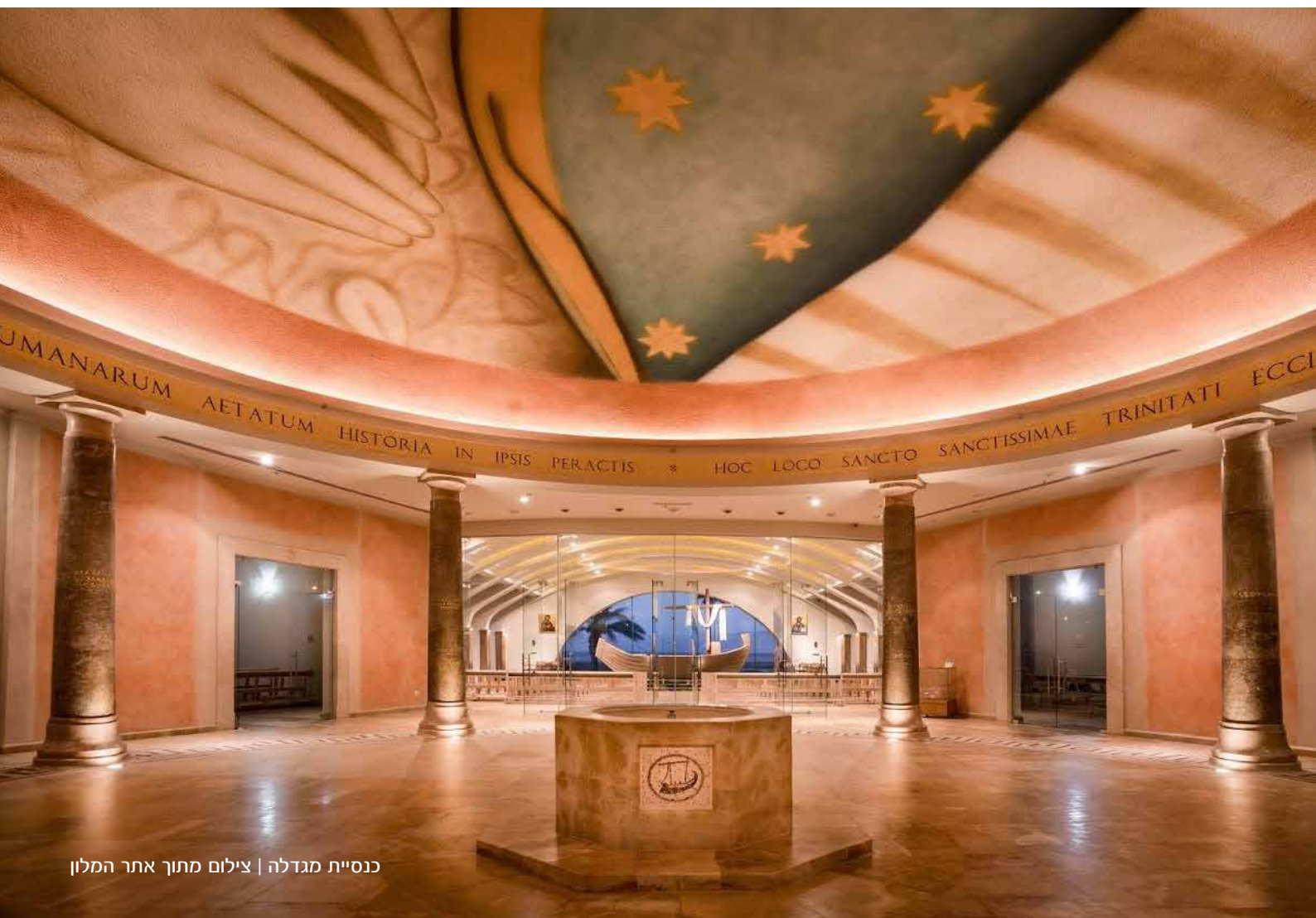
מאז תחילת המלחמה מתארחים במלון מפונים, בעיקר מקיבוץ יראון. הקשרים הנפלאים שנוצרו בין הקיבוץ למלון תורמים להרגשה שיש עוד תקווה. בחודשים האחרונים עזבו את המקום רבים מחברי יראון, בעיקר משפחות, ועברו למגורים זמניים באזור. במהלך הפסח נפתח המלון לתיירות בפעם הראשונה מאז תחילת המלחמה, וסוף סוף חזרו קצת תיירים (בעיקר תיירות פנים, אך גם כמה קבוצות מחו"ל).

כפי שכתבתי - מלון מגדלה היה מבחינתי מקום מרתק לעבוד בו. משהו שונה ואחר שלא הכרתי לפני כן. ברמה הכי פרקטית למדתי להכיר את החגים של כל העדות והדתות, ולדעת למי מהעובדים יש יום חופש, או חג, או חגיגה גדולה, או יום תפילות ... ברמה האישית זכיתי בחברים לכל החיים ממגוון של מקומות - מג'אר, עראבה, ג'ש, נצרת, טבריה ועוד ועוד. הקושי הגדול בעבודה היה המרחק מהבית. כל נסיעה ארכה 50 דקות לכל כיוון, כך שביליתי שעות בדרכים. האמת היא שהנסיעות אפשרו לי זמן הפסקה, מה שהיה דווקא שינוי מרענן לעומת העבודה הקודמת שלי. אהבתי מאד לרדת

מצומת עמיעד בכל בוקר, כשהכנרת נפרשת מתחת. מצד שני - המרחק הקשה על הזמן בבית ומנע כל אפשרות לגמישות, אפילו בקביעת תור לשיננית. קושי נוסף, לפחות בתחילת הדרך, היה המפגש עם תרבות עבודה וניהול שלא הכרתי. הבעלים הם כולם כמרים ממקסיקו, לא ישראלים, וברמת הניהול פגשתי דרך שונה מזו שבה עבדתי בעבר. בהמשך למדתי להעריך את השונות הזו, וגם לדעת לנהל דיונים ולשנות דברים במקומות שנראים לי חשובים.

בסופו של דבר החלטתי לחזור לגליל העליון, ואני מתחילה לעבוד כחשבת השכר של קיבוץ כפר בלום. שתי הסיבות העיקריות שהכריעו את הכף היו הצד המעשי - אני עוברת למקום קצת יותר קרוב שיאפשר לי להיות פחות חשבות שכר, וזה חסר לי! אני עוזבת בצער גדול ומשאירה המון חברים ועובדים שאני ממש אוהבת. מגדלה הוא מקום ייחודי שמאחד, בצורה הכי אמיתית שיש, את הדתות, השפות והאנשים, ואני מרגישה גאוה גדולה על שהייתי חלק ממנו.

אני ממליצה לכולכם לבקר באתר הארכיאולוגי ובבית התפילה המרהיב. ואם יש עוד שאלות - אשמח מאד גם על כוס קפה.

הגינה שלי / והפעם עם חביאר שטרנפלד / מירב גרץ-רון

יוצאים לגינה - ו... וואו! היא באמת יפה ומיוחדת. הקרקע מכוסה בצמחים משתרעים כמו כובע הנזיר (צמח בר), דיכונדרה, תותית הודית, יהודי נודד ועוד, שביניהם שביל מאבני מדרך. יש גם דק עץ קטן שנבנה בעזרת חברים ובסיוע הילדים (עילי ונור, המעורבים מאד), ועל הקירות תלויות רשתות מברזל דק שעליהן מטפסים צמחים פורחים - חביאר מטפח כעת את הקירות הירוקים שיוצרים מסגרת קסומה לגינה כולה. חוץ מאלה יש שתילי ירקות וגם צמחי בר שהשתרשו, חממת זכוכית (שנבנתה בעזרת אותם שותפים לבניית הדק) וקומפוסטר ביתי. בהמשך לחממה נבנתה פרגולת צל בשביל מגוון של צמחים ארואידים, כלומר אוהבי העצים, שגדלים בדרך כלל בג'ונגלים ואוהבים לחות, ללא קרינה ישירה. בצל הפרגולה מסתופפים גם צמחים טרופיים קטנים וגדולים, כולל עץ בננה צעיר, ואם הייתי באה בחורף הייתי רואה גם פטריות שונות. חביאר מעניק כנראה לצמחיו מרחב מוגן שבו הם יכולים להשתולל באופן חריג, מה שניכר בגודלם יוצא הדופן של כמה מהצמחים ובשגשוג המדהים של כולם.

מדהים! איך נבנתה הגינה, וכמה זמן זה לקח?

חביאר: "זה לקח כשנה, אולי יותר. מה שיפה בגינה הוא שהרבה אנשים טובים נידבו לי ייחורים ואפילו צמחים שלמים: עדנה אילת, רותי יפת, פרויקה ז"ל, ערגה, אורלי קידר ועוד. עמית פיצר נתן לי ייחורי פילדנדרום שנקלט היטב והוא אפילו מוציא עכשיו פרחים, תופעה נדירה יחסית! כולם יודעים שאני אוהב צמחים, אז נותנים לי

על הגינה המקורית והמיוחדת של חביאר שמעתי פעמים רבות, אבל רק לאחרונה הצלחתי לבוא לבקר אותו ולהתרשם ממנה. זה היה ביקור שווה במלוא מובן המילה!

חביאר גר כמעט שנתיים בשכנות לשמעון יפת מצד אחד ולמאיה ופרויקה (ז"ל) מצד שני. הכניסה לבית ירוקה כולה בשפע של צמחים, גבעולים ועלים ובאווירה של קרירות ורוגע. חביאר מעיר שהכניסה מעוצבת בהשראת עדנה אילת, וכפי שנראה מיד - לעדנה ולעוד חברים נוספים הייתה תרומה חשובה לעיצוב ולמגוון של הגינה העיקרית שלו, המשתרעת מהיציאה האחורית לבית ועד לדשא רחב הידיים והמוצל שבין שורת הבתים למשק החי.

כשחביאר עבר לדירה לא הייתה לה יציאה אחורית, מה שעורר בו חשש שלא יהיה מקום להקמת הגינה שעליה חלם. אבל אחרי פתיחת דלת החוצה וסידור המדרגות, התגלתה שם פינה מדהימה החוסה בין הבתים שמשני צידיה, מוגנת מרוחות ומוצלת בצורה מיטבית. חביאר תמיד אהב צמחים: "לאורך השנים, בכל פעם יש לי תחביב אחר שקשור בצמחים, ושבו אני משקיע הכל עד שנמאס לי. עסקתי בליקוט צמחי מאכל וטיילתי עם מגדירי צמחים כדי לקרוא בשם למה שמצאתי; גידלתי ירקות והכנתי טרריומים (מעין חממה בתוך כלי זכוכית סגור, הניזון ממעגל של דישון והשקיה המתחדש בזכות האידוי הפנימי שבכלי). היו לי גינות בעבר, אבל עסקתי בעיקר בצמחי בית. הגינה שיש לי עכשיו היא למעשה הגינה הגדולה הראשונה שלי".

צילום: יעל קמחי אוראל

כמה זמן אתה מקדיש לגינה ביום-יום?

חביאר: עכשיו, אחרי שסיימתי את ההקמה, לא הרבה. אני עובר ומעשב, בודק אם הצמחים מושקים מספיק, משנה מיקום של צמחים אם צריך. כמו שאמרתי - גינה זו סבלנות. אני שותל משהו ושוכח, עד שפתאום הוא עולה. המיקום של הגינה מושלם, עם הרבה צל אבל גם מספיק שמש, היא לא ממש צריכה תחזוקה יומית.

מה אתה הכי אוהב בעבודה בגינה?

חביאר: אני הכי אוהב לשבת בבוקר ובערב ולהסתכל על המרחב ועל הגינה. בודק מה התחדש ונהנה מהשקט. אני מאד אוהב את זה שלא הייתה לי תמונה שלמה מראש, ושהגינה נוצרה והתפתחה לאט לאט למה שאני אוהב. עדיין יש לי כל הזמן פרויקטים חדשים ואני ממשיך לשפר בכללי.

יש משהו שאתה פחות אוהב?

חביאר: אולי את זה שיש לי יותר יתושים עכשיו, בגלל הצמחייה השופעת וההשקיה. אבל באופן כללי הגינה בשבילי היא נחת, רוגע, שמחה. היא קצת כמו חיות מחמד או ילד. חילופי העונות, הצמחים שגדלים, ההתפתחות הכללית... אני אוהב אותה מאד.

ענפים ואני מייחר אותם. בדרך כלל זה מצליח. גם קניתי, אבל לאחרונה אני כבר כמעט לא קונה אלא אוסף מפה ומשם: פעם טיילתי והגעתי לבית הקברות של גינוסר. היה שם פוטוס ענק, עם עלים ענקיים ושורשי אוויר רבים. לקחתי חתיכה והכנתי ייחור - וזו התוצאה! וכאן חביאר מצביע על צמח ענק השולח זרועות ירוקות ומשתרג ועולה על העץ שלידו. "דבר נוסף שאני אוהב לעשות זה לאסוף צמחים שאנשים התייאשו מהם - כאלה שהתייבשו, מתו, חולים או גוססים. הם בדרך כלל זורקים אותם או מניחים ליד הפח, ואני אוסף ומשקם. תשומת הלב והסבלנות הם חלק גדול מהעבודה בגינה. אני שותל, מניח במקום מתאים ומחכה. אחרי איזה זמן אני מסתכל לכיוון ורואה צמח רענן... המיקום של הצמח הוא קריטי. אם לא מתאים לו הוא יסבול, והרבה פעמים העברת מקום עוזרת לו".

פרויקה ז"ל: שמו של פרויקה עולה פעמים רבות בשיחתנו, כמו גם היצירות המיוחדות שיצר כמעט מכל דבר שמצא ואסף.

חביאר: "פרויקה היה שכן טוב ונדיב, ואיש מאד מעניין. היו לנו הרבה שיחות ואהבתי אותו מאד. חלק מהצמחים כאן הגיעו ממנו, והוא גם נתן לי דברים יפים ומועילים. כמו למשל נדנדת הספה התלויה הזו, שהרכבנו ביחד. גם את חממת הזכוכית הרכבתי בעזרתו, מדלתות וחלונות שנאספו מבית שנהרס".

נור: "פרויקה היה השכן האהוב עלי ביותר!".

מחוברת "ערבסק". אחרי השלמת הריבועים הרקומים הגיע שלב התכנון: צריך היה לקבוע את מידת הלוחות שיוכנו ואת מספר הריבועים בכל לוח. הרקמות הובאו לחדר האוכל והונחו זו לצד זו. בשלב זה גייסה יעל את משה כגן, שניחן בעין אומן, שיעזור במיקום הריבועים. הוא מיקם את הרקמות באופן שיצר מגוון וזרימה של צבעים, שנתנו אפקט אומנותי מרהיב. גם מזל עמלני, שעבדה אז במתפרה, נקראה לעבוד על המיצג: עליה הוטל לתפור את המשבצות זו לצד זו על בד הבורדו שנרכש כדי לשמש רקע לקיר האומנותי. בסיום התפירה גייסה יעל את ראובן צלרינג הנגר, שבנה את המסגרות שעליהן נמתחו הבדים עם הרקמות. כך יצאה לדרך הקבוצה הראשונה של לוחות השמות. לא נערכו השקה חגיגית או ציון של תאריך מסוים, והלוחות נתלו כשנה אחרי תחילת הפרויקט, ב-1981.

ומה באשר למשפחות או רוקים שלא רקמו? ובכן, היו רוקמות שהתנדבו - מירי מירון ונילי ונדרמיר רקמו מהר ואחיד כמעט כמו מכונה! הן רקמו למי שלא יכול היה. היו גם בני ותיקים שרקמו להוריהם או למשפחה, כמו נטע גלילי שרקמה ליוסקה ולמשפחת גלילי. יעל סיימה את חלקה בפרויקט עם תליית לוחות הבורדו, ואחריה המשיכה בו מירי מירון שגם נתנה לו את הכותרת **כולנו רקמה אנושית** אחת. כדי הרקע בשלבים הבאים של המיצג הם בצבע כחול עמוק.

הלוחות נתלו על הקיר הגדול בחדר האוכל זה לצד זה, ויצרו את קיר לוחות הרקמה - מיצג שחובק את כל הקהילה. גם היום, כשנכדים או נינים של מייסדי הקיבוץ באים לחדר האוכל, הם רצים ללוחות לחפש את הרקמה המשפחתית שלהם. לקראת שנת השישים לשמיר, בהנהגתה של מירי מירון, נוספו עוד לוחות. כעת, בהנהגת מריה, אביגיל, צרויה ואחרים, לקראת שנת השמונים לקיבוץ, יתווספו למיצג משבצות של משפחות שמיריות חדשות. אולי זה הזמן לתארך את הלוחות. יעל שראתה לוחות דומים בקיבוצים שונים, חלקם מצוירים וחלקם מקרמיקה או מפסיפס, סבורה שמעשה הרקמה מסמל יותר מכל את השתרקות הפרטים בקהילה עד ליצירת תמונה אחת צבעונית ומגוונת.

בימים אלה עומלות רוקמות (למה רק נשים!?) בנות משפחות חדשות בשמיר על משבצות רקמה אומנותית נוספות עם שמות בני משפחתן. המשבצות החדשות יתפרו על יריעת בד שתורכב על לוח גדול שיתווסף ללוחות הרקמה התלויים כבר בחדר האוכל. נפגשתי עם יעל שפיגלר לשמוע ממנה מתי ואיך נולד הרעיון של קיר הרקמה.

יעל סיפרה לי שבמשך שנים רבות היו קירות חדר האוכל חשופים. אחרי שבנו אותו החלה אופנת העציצים בבתים, שלא הייתה מקובלת קודם לכן, ויעל הגתה את רעיון העציצים התלויים לקישוט הקירות. עירית שני יצרה עציצים, יעל ארגה מתלי מקרמה שיערסלו אותם, ודן גרטי בנה ווי ברזל שחברו לקירות ושאליהם נקשרו מתלי המקרמה עם העציצים בתוכם. אלה קישטו את חדר האוכל כמה שנים טובות.

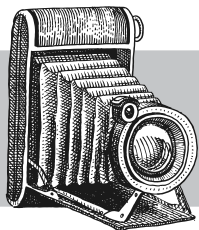
ב-1980 חזרו יעל וחיים שפיגלר לגור בשמיר. בשנותם באפיקים יעל נתקלה לראשונה בלוח הנושא עליו את שמות משפחות הקיבוץ, והרעיון מצא חן בעיניה, הן כהנצחה והן כהמחשה למארג שממנו בנויה הקהילה; מעשה אומנות שמקשט ובאותה עת מייצג את כל אנשי הקיבוץ, השזורים זה בזה ויוצרים את הקהילה. יעל הביאה "בד גבינה", חוטי רקמה וחוברת רקמת צלבים מסורתית בשם "ערבסק" עם דוגמאות רקמה שונות, וישבה עם קבוצת נשים ותיקות בכיתת המלאכה הישנה של בית הספר (שהיה אז עדיין בשמיר).

השאפה הייתה שיהיה קו מאחד בין הרקמות השונות, וגם סימטריה. יעל מספרת על התגייסות יפה של כל נשות הקהילה. בהזדמנות זו נציין שבבית המלאכה ההוא, תחת שרביטה של יעל, הכינו הוותיקות גם מתנות לילדים כמו פנס לחנוכה או ליצן על מקל לפורים. בתקופה שבה לא היו הרבה צעצועים לקנייה והכלבו סיפק בעיקר שרוכי נעליים וגפרורים, ה"צעצועים" שהכינו בבית המלאכה מילאו את הצורך בהענקת מתנות לילדים.

נחזור אל קיר השמות הרקומים: ערבי הרקמה הפכו ממפגש לצורך הדרכה וקבלת חוטי רקמה, גם לבילוי חברתי. לא רק חברות רקמו: יעל זוכרת שגם איזי עזגד היה שם. באותו שלב של הפרויקט נלקחו רוב הדוגמאות

אדם חלפי, באולפן ההקלטות שלו "הקיטור". "אני עוזר לאנשים להוציא את המוסיקה הכי טובה שיש בהם באותו הרגע".
צילום: יעל קמחי אוראל

החודש לפני... / מרית רונן

בחודש מאי התרחשו בשמיר כמה אירועים הקשורים באיכות החיים של החברים ובקידום המשק אל תוככי העולם המודרני:

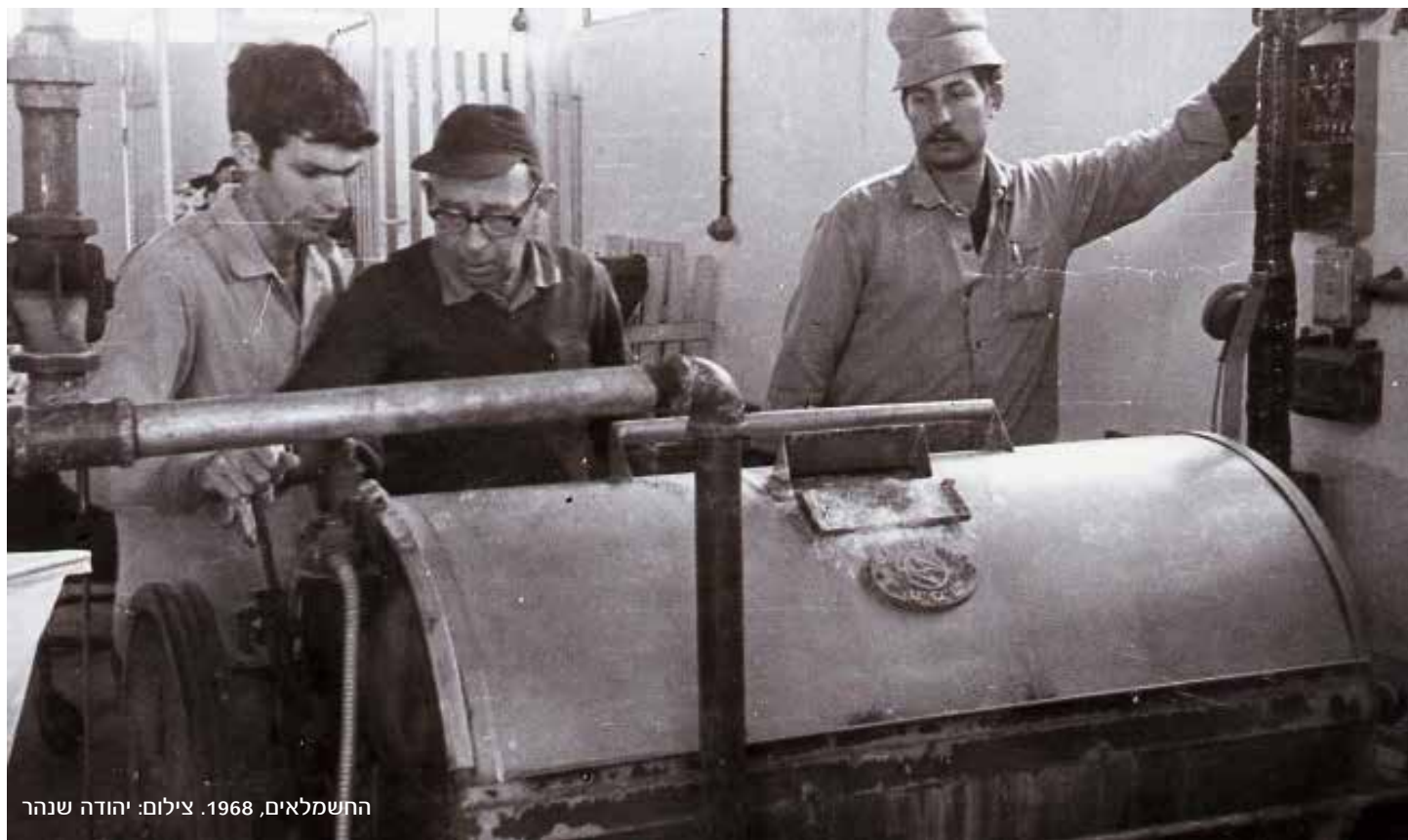
ב-10.5.1945 הגיע לברגיאת המקרר הראשון שהוצב במטבח. יומיים לאחר מכן, **ב-12.5.1945**, זרמו לראשונה מים מברזי המקלחת הציבורית, ובאותו יום גם נפתחה בקיבוץ מרפאה שמוקמה במרפסת של צריף חדר האוכל, באזור הכלבו של היום.

ב-23.5.1947 התקבלה החלטה חשובה על שיפור תנאי הדיור של החברים: משפחה אחת או שלושה רוקים יתגוררו בצריף או בליפט.

ב-7.5.1959 חובר הקיבוץ לרשת החשמל הארצית ונחנכה החשמליה המקומית, ועשר שנים לאחר מכן, **ב-23.5.1969**, הוחלט לרכוש מקרר לכל משפחה בשמיר. עד אז, ובמשך 24 שנים, חיו חברי שמיר ללא מקרר בבתיהם!

עמוד חשמל בשמיר, 1963. צילום: משה מירון

החשמלאים, 1968. צילום: יהודה שנהר

מהמטבח שלי / רוית בן-זאב

בייגל

לציפוי

ביצה טרופה, מדוללת בכף מים שומשום, פרג או מלח אטלנטי (מה שאוהבים)

אופן ההכנה

שמים בקערה קמח, שמרים וסוכר, ומערבבים. מוסיפים את שמן הזית והמים ולשים כשלוש דקות בוו לייש במהירות איטית. מוסיפים את המלח וממשיכים ללוש עוד כחמש דקות. מכסים ומניחים להתפחה כשעה. מוציאים את הבצק למשטח מקומח קלות ומחלקים ל-15 כדורים שווים. יוצרים בעזרת אצבע חור במרכז כל כדור, ומרחיבים אותו בתנועות סיבוביות עד לקבלת צורת בייגלה.

מחממים תנור ל-200 מעלות. בסיר רחב ושטוח מרתיחים את המים עם הסודה לשתייה והסוכר החום או הסילאן. מכניסים את הבייגלס למים הרותחים, שניים-שלושה בכל פעם. הופכים אחרי דקה-שתיים ומשאירים לדקה נוספת. מוציאים אותם בעזרת כף מחוררת ומניחים על תבנית מרופדת בנייר אפייה. מורחים ביצה טרופה ומפזרים שומשום, פרג או מלח אטלנטי. אופים חמש דקות ומנמיכים את החום ל-180 מעלות. אופים עוד 15-20 דקות, עד שהבייגלס משחימים.

את המתכון הזה אני כותבת בניו יורק, שבה אני מבקרת לנסיעת עבודה. העיר יקרה לליבי: גרתי בה שלוש שנים כשהייתי נערה, וחוף מזה ניו יורק מגניבה מבחינה תרבותית, מבחינת האווירה וגם מבחינה קולינרית. יש בה מגוון של מסעדות ממקומות שונים בעולם והמון אוכל טוב, וגם הרבה דליקטסנים שמוכרים אוכל יהודי ממזרח אירופה, שהבייגל הוא חלק ממנו.

מרכיבים

קילו קמח לבן (עדיף קמח לחם)
30 גרם שמרים טריים
2 כפות סוכר
כף שמן זית
560 מ"ל מים קרים
כף מלח

לבישול הבייגל

3 ליטר מים רותחים
כף סודה לשתייה
2 כפות סוכר חום או סילאן

החידון של גדעון / גדעון ורדי

1. מי כיהן כראש עיר בישראל למשך הזמן הארוך ביותר?
א. אברהם קריניצי (רמת גן)
ב. עדי אלדר (כרמיאל)
ג. מנחם אריאב (נצרת עילית)
ד. שלמה בוחבוט (מעלות)

3. פירוש שמו של איזה זמר ישראלי הוא "20 נמרים" בטורקית?
א. ירמי קפלן
ב. שלמה ארצי
ג. יובל בנאי
ד. בני אמדורסקי

5. איזה חג אינו נמנה עם שלושת הרגלים?
א. פסח
ב. שבועות
ג. סוכות
ד. ראש השנה

2. מהי מהירות היציאה של קליע רובה 16-?
א. כ-20 קמ"ש
ב. כ-35 קמ"ש
ג. כ-60 קמ"ש
ד. כ-80 קמ"ש

4. מי לא היה חלק מ"שלישיית הכהנים" של בית"ר ת"א?
א. ניסים כהן
ב. יניב כהן
ג. ניסן כהן
ד. ירון כהן

התשובות בעמוד 13.

לקלאבקר וקלנועיות, ובכניסה אליה נוספה עוד חניית נכים.

הסדרת שירותי נכים בפאב. פרויקט זה נמצא בתחילתו, ויקח עוד זמן עד שנוכל לשוב ולהשתמש בשירותים. אחרי השיפוץ תהיה בפאב יחידת שירותים תקנית ונוחה, שתשמש גם את באי בית המורשת, הגן הארכיאולוגי, הגלריה והיזמויות הפועלות מסביב.

שיפוץ בית שיבולת כמעט מסתיים, ואנחנו ממש בישורת האחרונה שלו. יצא בית יפה, מרווח, מואר ופונקציונלי, שייתן מענה טוב לילדים ולצוות.

ולסיום - בשבוע האחרון נערכה **הגרלת המגרשים לשכונת הכרם ד'**, שתמנה תשע יחידות. כידוע, זה יהיה השלב האחרון שייבנה במתכונת הנוכחית של בתים נפרדים, ובעתיד נעבוד לבנייה דו-משפחתית. בשכונת **הכרם ג'** הבנייה מתקדמת בתנופה, ורוכב הבתים נמצאים בבנייה נמרצת. בניית בית אחד כבר הסתיימה ועוד שני בתים, האחרונים בשכונה, עומדים לקראת תחילת הבנייה.

שיפוץ המצדית העליונה

כפי שאתם ודאי רואים, וכמו בתחילת כל שנה - בשמיר יש היום יש תנופה של פעילויות בנייה ושיפוצים. להלן דיווח על חלק מהן:

ביטחון

ראשית כל, ברחבי הקיבוץ נבנים ומוכשרים **ממ"דים** בבתים פרטיים: שבעה ממ"דים חדשים נבנים ממש בימים אלה, ולצידם מתבצעות פעולות מיגון בעוד שישה בתים, בדגם של עיבוי קירות על ידי שכבת בטון חיצונית או באמצעות התקנה פנימית של שכבת חומר מגן.

גם בתחום הציבורי אנחנו לא שוקטים על השמרים: **בגנון גפן** חוזק חדר הביטחון והובא לרמה של ממ"ד, כדי לאפשר לילדי הגנון לפעול בבית בצורה בטוחה ומסודרת. **בגן רימון** חובר המקלט הצמוד לבית אל בית הילדים עצמו, בעזרת מבואה ממוגנת הבנויה כממ"ד. כעת שבו ילדי הגן לפעול בתוך הבית, עם גישה ישירה ומהירה מהגן למקלט. אנו ממתינים לקבלת היתר בנייה של ממ"ס גדול בצמוד לגן, והגשנו גם תוכניות לבניית ממ"ס גדול נוסף בין בתי **שיבולת וחצב**. חוץ מאלה קיבלנו בימים אלה אישור לבניית ממ"ס בצמוד למועדון הנעורים, והעבודות עליו יחלו ממש בקרוב. ברחבי הקיבוץ צצו לכל מלוא העין מיגוניות מסוגים וגדלים שונים. את חלקן קיבלנו מהמועצה או מפיקוד העורף, ויש כאלה שרכשנו. שלוש מיגוניות חדשות קיבלנו כתרומה מעמותת "מגן", ובני הנוער משכבת י"ב מעטרים אותן בצבעים נעימים בצירוף משפט או פסקה משיר מתאים.

בפילבוקס העליון שעל כביש המערכת, מול הצ'רני לייק, עושים עבודות חיזוק ושיפוץ של המצדית.

בנייה אזרחית

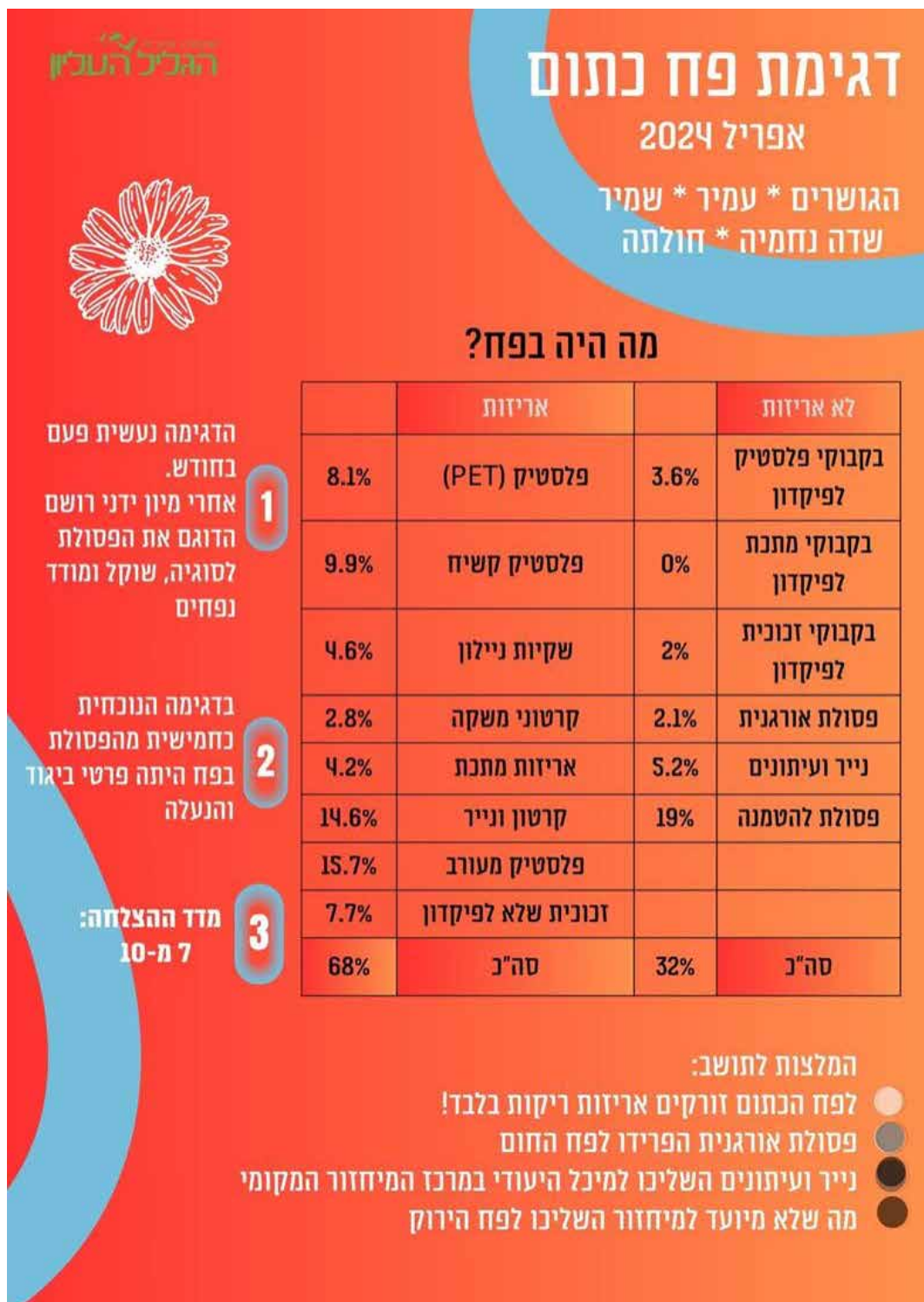
בין שכונת הבזלת לשכונת הכרם מתקדמת בניית מבנה גדול ומוגן שיאכלס את **הגנרטור החדש** שרכשנו בשבילן. אני מקווה שבתוך כמה חודשים נהיה אחרי הפרויקט הזה, ואספקת החשמל האלטרנטיבי לשכונות תפעל כסדרה.

בבריכת השחייה התקדמנו בביצוע התוכנית לשינוי נופי שאושרה בוועדת התכנון ונכללת בתקציב השנה. עיקר העבודה הוא בהסטת גדר הבריכה לצידו המזרחי של הנחל, כך שהנחל לכל אורכו נגיש לטיול בכל שעה ואינו מגודר בגדר הבריכה. עוד נוספו בבריכה כ-20 חניות

הודעה מהמועצה האזורית

ליישובים הגושרים, עמיר, שמיר, שדה נחמיה וחולתה

שלום לכם,
 כדי ליעל ולשפר את מדדי המיחזור הביתי, אנחנו מתחילים במסורת חדשה של פרסום הנתונים המתקבלים מתאגיד תמיר על תכולת הפח הכתום ביישובים.
 כן, מישו חיסט בפסולת שזרקתם - מדד, שקל וכתב. במסמך שלהלן נמצא כל המידע שהתקבל מהפינוי האחרון.
 אם יש לכם שאלות או בקשה להרחבת המידע אתם מוזמנים לפנות ליחידה הסביבתית או למחלקת התברואה.
 שנדע ימים של שקט ושלווה במהרה,
 צוות המיחזור במועצה

משפחתו המאמצת של אילן, נגה ואילן, והלכנו ביחד לטקס המכובד שנערך בשמיר.

המשך הסיפור, או יותר נכון תחילתו, היא שלפני כ-18 שנים נעשינו, שתי המשפחות, לחברות טובות בעקבות בנותינו שהלכו ביחד לאותו גן. לילה אחד גילינו שהן לא סתם חברות אלא בנות דודות שניות! גילינו שסבא של שירלי, אשתי, ואביה של דנה, אמא של מאיה, היו למעשה בני דודים, ניצולים יחידים מהשואה שהקשר נותק ביניהם לפני עשרות שנים והם לא ידעו אחד על קיומו של השני. זה התגלה בטיול משותף, בשיחה לתוך הלילה ובחיבורים שרק שתי אמהות המדברות ליד המדורה מסוגלות להגיע אליהם. בעקבות הגילוי שהן

אני, אילן קרן צור, קרוי על שמו של דודי אילן קרן צור, אחיו של אבי, שנהרג במבצע קדש במעבר המתלה, בקרב על כיבוש סיני ב-1956. עוד סיפור כמו אלפי סיפורי הנפלים בארצנו. היום עליתי לקברו שבקיבוץ שמיר יחד עם דודתי בת שבע, היא אחותו של אילן, ויחד עם מאיה, חיילת בנח"ל שהדברים שאני כותב כאן נסובים סביבה.

מאיה היא כמו בתי השנייה, בת של חברים קרובים ויקרים. לפני כמה ימים היא קיבלה פתק, פתק עם השם שלי. פתק המציין את הקבר שעליה לפקוד בטקס יום הזיכרון ... ביום רביעי שלפני הנסיעה לשמיר קיבלתי טלפון מאמא של מאיה ששאלה אותי: "תגיד, אתה

בנות דודות מדרגה שנייה הפכנו משתי משפחות של חברים גם למשפחה. ועכשיו - מאיה, בתם של חברים שהם גם קרובי משפחה, נשלחת במקרה על ידי הצבא לכבד את זכרו של דודי, שעל שמו אני קרוי...

רק בארצנו הקטנה יכול גילוי על קרבת משפחה של ניצולי שואה להישזר שנים אחר כך בעלייה לקבר ביום הזיכרון. סיפור בתוך סיפור, היסטוריה בתוך היסטוריה.

קרוי על שם מישהו? "ברור", ענית, "את הרי יודעת שאני קרוי על שם הדוד שלי, אחיו של אבא". "נכון" היא ענתה, "בעצם אני זוכרת משהו". ושמעתי רעד בקולה: "אתה לא תאמין. מאיה קיבלה פתק עם השם שלך, כלומר הודעה שאת הקבר 'שלך' היא אמורה לפקוד ביום הזיכרון..."

כולנו חשנו צמרמורת. מה הסיכויים? ... התרגשנו ולקח לנו זמן לעכל את המצב המיוחד. מיד אמרתי שאסע עם מאיה לטקס. הבוקר הגענו לקיבוץ, פגשנו את בני

נזכור

נפטרו בחודש מאי

שם	תאריך לידה	תאריך פטירה
ברוריה אפרים	20.8.1922	6.5.2010
מלבינה בראונשטיין	11.10.1897	12.5.1977
אסתר גורי	10.3.1889	15.5.1963
לוצ'יה ואינו	1.1.1924	10.5.1966
שרון ורדי	4.6.1954	7.5.2022
לאה כהן	1.12.1887	30.5.1982
שוריקה מוסקו	3.2.1921	17.5.2007
אריה (לייביש) מסד	19.3.1916	31.5.1995
ישראל מסד	13.6.1951	27.5.2019
טובה סגל	10.8.1917	2.5.2005
רפי סולומנוביץ'	29.9.1952	12.5.2017
יעקב שוורץ	1896	23.5.1975
פרידה שילוח	3.4.1915	9.5.2007
אפרים (פרויקה) אורן	30.12.1939	2.5.2024

ברוריה אפרים ז"ל

שוריקה מוסקו ז"ל

